

lina Maula

Kestävää kehitystä tapahtumatuotannossa:

Vihreät haasteet ja tulevaisuus Provinssirock festivaalilla

Opinnäytetyö

Syksy 2010

Kulttuurialan yksikkö

Kulttuurituotannon koulutusohjelma

Sosiokulttuurisen työn suuntautumisvaihtoehto

SEINÄJOEN AMMATTIKORKEAKOULU

Opinnäytetyön tiivistelmä

Koulutusyksikkö: Kulttuurialan yksikkö

Koulutusohjelma: Kulttuurituotannon koulutusohjelma

Suuntautumisvaihtoehto: Sosiokulttuurisen työn suuntautumisvaihtoehto

Tekijä: Iina Maula

Työn nimi: Kestävää kehitystä tapahtumatuotannossa: Vihreät haasteet ja tulevaisuus Provinssirock festivaalilla

Ohjaaja: Jari-Matti Lintala, Jussi Kareinen

Vuosi: 2010

Sivumäärä: 56

Liitteiden lukumäärä: 1

Tämä opinnäytetyö on selvitystyö Seinäjoella järjestettävän Provinssirock -festivaalin kestävän kehityksen tilasta ja tulevaisuudesta. Opinnäytetyössä esitellään myös kestävää kehitystä yleisesti sekä tapahtumatuotannon näkökulmasta. Yleisen kestävän kehityksen osuus on teoriapohjainen, tapahtumatuotannon näkökulman esitellessä myös konkreettisia toimintamalleja.

Näihin kahteen osioon vertaamalla on analysoitu Provinssirockin kestävän kehityksen tämänhetkistä tilaa, sekä esitetty konkreettisia kehitysehdotuksia ja toimenpiteitä tulevia Provinssirock -festivaaleja varten. Teoriaosuudet auttavat hahmottamaan, millainen hyvä ja ekologisesti kestävä tapahtuma voi olla.

Tulevaisuuden kehitysehdotukset sekä toimenpiteet rakennettiin niin, että ne tarjoavat Provinssirockille laaja-alaisen, tapahtuma-alan tärkeimmille sektoreille yletyvän kehityskokonaisuuden, jonka osat sopivat keskenään yhteen, ja joka on sellaisenaan toteutettavissa. Toisaalta kehitysehdotukset ovat myös yksittäisiä parannusajatuksia, joita voi ottaa käyttöön toimenpide kerrallaan niin haluttaessa.

Loppupohdinnoissa esittelen myös omaa kokemustani siitä, miten prosessi on minua ja näkemyksiäni muuttanut. Kirjallisuuden ja teorian antama näkökulma avasi Provinssirockin todellisuuden entistä selkeämmällä tavalla, samoin kun se avasi ylipäättään ajatuksiani tapahtumatuotannon kestävän kehityksen mahdollisuuksista.

Avainsanat: Kestävä kehitys, tapahtumatuotanto, ilmastonmuutos, kierrätys, jätehuolto, festivaali, Provinssirock

SEINÄJOKI UNIVERSITY OF APPLIED SCIENCES

Thesis abstract

Faculty: School of Culture and Design
Degree programme: Cultural Management
Specialisation: Socio-Cultural Work

Author/s: Iina Maula

Title of thesis: Sustainability in event management: The green challenges and future outlook for Provinssirock

Supervisor(s): Jari-Matti Lintala, Jussi Kareinen

Year: 2010 Number of pages: 56 Number of appendices: 1

The present thesis is a report about the current state and the future of sustainable development and sustainable event management in Provinssirock festival held at Seinäjoki City, Finland. Within the thesis, sustainable development is presented both from a more conventional theoretical viewpoint, and from a practical viewpoint of sustainable event management providing concrete execution models.

The study describes the present state of sustainability in Provinssirock by comparing all the festival has done so far, to the facts and concrete execution ideas for future festivals. The theoretical backgrounds helps in picturing a good, sustainably and ecologically sun festival at it's best.

The development proposals and operations was build in a form of a bigger ensemble that reaches every important corner of sustainable event management. The idea is, that every part fits to the ensemble, and one can execute the whole plan at once. However, the development proposals work also as single operations, which if necessary, makes it possible to execute only some parts of it.

In the conclusions of this thesis I reflect my own experiences during the process, how the process has changed me and my point of views regarding sustainable event management. The viewpoints of theory and literature in the thesis opened up the realities of Provinssirock festival, as well as my personal opinions and thoughts about the possibilities of sustainable event management.

Keywords: Sustainable development, event management, climate change, recycling, waste management, festival, Provinssirock

SISÄLTÖ

OPINNÄYTETYÖN TIIVISTELMÄ.....	2
THESIS ABSTRACT.....	3
SISÄLTÖ.....	4
KÄYTETYT TERMIT.....	6
1 JOHDANTO.....	7
2 KESTÄVÄ KEHITYS.....	9
2.1 Ilmastonmuutos ja kestävä kehitys	9
2.2 Ekologinen kestävä kehitys.....	12
2.3 Sosiaalinen ja kulttuurinen kestävä kehitys.....	12
2.4 Taloudellinen kestävä kehitys.....	12
2.5 Lainsäädäntö tapahtumatuotannon näkökulmasta.....	13
3 KESTÄVÄ KEHITYS JA TAPAHTUMATUOTANTO.....	15
3.1 Kestävä kehitys tapahtumatuotannon näkökulmasta.....	15
3.2 Suur tapahtumien haasteet.....	16
3.2.1 Kestävä johtaminen.....	17
3.2.2 Energia.....	18
3.2.3 Ruoka- ja juomapalvelut.....	19
3.2.4 Hankinnat.....	20
3.2.5 Rahdit ja kuljetukset.....	21
3.2.6 Ympäristöhuolto ja jätteet.....	22
3.2.7 Ympäristö.....	24
3.3 Vihertymisen vauhdittajat: Yourope ja A Greener Festival.....	26
4 CASE PROVINSSIROCK.....	28
4.1 Provinssirockin ja sen taustayhdistysten historiaa.....	28
4.2 Provinssirock tänään – kestävä kehityksen haasteet.....	31
4.3 Ensimmäinen ekoaskel 2010.....	34
4.4 Provinssirockin vihreät intressit.....	40
5 YHÄ VIHREÄMPI TULEVAISUUS - KEHITYSAJATUKSIA.....	43
5.1 Vihreää koulutusta.....	43

5.2 Vihreämpi viestintä ja ympäristöhuollon suunnitelma.....	45
5.3 Kehittyntä kierrättämistä.....	46
5.4 Tulevaisuuden Green Team.....	47
5.5 Todellinen pähkinä purtavaksi: Rahdit, kuljetukset ja hankinnat.....	48
5.6 Kestävämpi tulevaisuus markkinoinnin näkökulmasta.....	49
5.7 Ruoka- ja juomapalvelut.....	50
6 POHDINTOJA.....	51
LÄHTEET.....	53
LIITTEET.....	56

KÄYTETYT TERMIT

”Kestävä kehitys on kehitystä, joka tyydyttää nykyhetken tarpeet viemättä tulevilta sukupolvilta mahdollisuutta tyydyttää omat tarpeensa” (Gro Harlem Brundtland, 1987). Tarkemmin kestävästä kehityksestä terminä 2.1 – 2.4

Ilmastonmuutoksen aiheuttavat eräät pääasiassa ihmisten ilmakehään päästämät kaasut, jotka toimivat kuin kasvihuone. Ne estävät lämmön karkaamisen avaruuteen, ja näin ollen lämmittävät ilmakehää, jolloin maapallon luonnollinen ilmasto muuttuu. Tätä kutsutaan ilmastonmuutokseksi. (Ilmasto.org)

Jätehuolto on osa yhteiskunnan järjestämää perushuoltoa, jonka tehtävänä on kerätä, kuljettaa, kierrättää, jatkokäsitellä ja hävittää yhteiskunnan jätteet (Suomisanakirja.fi 2010).

Jätehuoltosuunnitelma on ympäristöviranomaisille toimitettava suunnitelma jätehuollon toteutuksesta. Jätehuoltosuunnitelman tulee ottaa huomioon jätehuoltoa koskevat lait sekä alueelliset säädökset, joiden mukaisesti tapahtuman tulee jättehuoltonsa suunnitella ja toteuttaa.

”Kierrätyksellä tarkoitetaan jättemateriaalien käyttämistä uusioraaka-aineena tuotannossa korvaamaan neitseellisiä raaka-aineita” (Kierrätys.info)

Lajittelu on erilaisten jätteiden ja kierrätysmateriaalien erittelyä toisistaan, ja sijoittaminen niille tarkoitettuihin paikkoihin tai astioihin.

Festivaalilla tarkoitetaan tässä opinnäytetyössä suurta massatapahtumaa.

Viherpesu tarkoittaa niin sanottujen vihreiden arvojen taakse asettumista ilman todellisia tai esitetyn laajuista todellista toteutusta. Totuuden liioittelu voi olla tahatontakin, mutta usein viherpesua käytetään lyhytnäköisenä markkinointikeinona. Viherpesuksi voidaan kokea esimerkiksi päästökompensaatioiden hankinta ainoana ympäristötoimena. (Jones 2010, 38-39)

1 JOHDANTO

Motivaation lähteeni tähän opinnäytetyöhön on hyvin yksiselitteinen: ilmastonmuutos on fakta.

Ilmastonmuutoksen seuraukset tuntevat arkielämässään jo suomalaisetkin lämpimänä intiaanikesänä, talven paukkupakkasina, ukkosmyrskyinä ja syöksytuulina. Uutisissa meille kerrotaan vuosi vuodelta äityivistä luonnonilmiöistä: hirmumyrskyistä, mutavyöryistä ja tulvista, jotka ulottuvat jo seuduille jotka ennen olivat näiltä kauheuksilta turvassa. Kiitos ihmisen ja sen silmittömän, välinpitämättömän kuluksen. On aika ryhdistäytyä, ottaa lusikka kauniiseen käteen ja ryhtyä lapioimaan. On muutoksen aika, ja jokaisen on siihen osallistuttava.

Henkilökohtaisen elämäntavan muutoksen lisäksi myös talousmaailman on muututtava. Ilman suurimpien luonnonvarojen kuluttajien panosta jää yksittäisen ihmisen muutos vaatimattomaksi yritykseksi. Suurimmat kuluttajat ja saasteentekijät löytynevät lähinnä raskasteollisuudesta, mutta osansa kantavat kekoon myös festivaalit. Eivätkä vähiten ne maidensa suurimmat, kuten Provinssirock.

Viimeisen kolmen vuoden aikana on myös Provinssirockissa otettu askeleita kohti vihreämpää tulevaisuutta. Niin jo otetuista kuin tulevistakin vihreämmistä askeleista osavastuu on minun hartioillani. Provinssirockin tuottajan työn ohella on minut nimitetty neiti Vihreäksi – Provinssirockin ympäristöasioiden vastaavaksi henkilökäsi. Oman muutoksen lisäksi on Provinssirockiakin järjestävä Seinäjoen Elävän musiikin yhdistys Selmu ry katsonut tehtäväkseen tukea muutoksessa myös muita Seinäjoen seudun suur tapahtumia. Siitä osoituksena on syyskauden 2010 ajan käynnissä yhdistyksen hallinnoima kestävän kehityksen hanke, joka kartoittaa, raportoi ja jakaa ajatuksia kestävästä kehityksestä lähialueiden suur tapahtumien kesken. Minä työskentelen hankkeen ainokaisena työntekijänä. Hankkeen innoittamana halusin kirjoittaa auki myös kaiken sen, mitä Provinssirockin saralla on tehty vihreämmän tulevaisuuden eteen sekä kertoa meidän kohtaamistamme haasteista, ratkaisukeinoista.

Pitkän linjan festivaalin suuntaa ei käännetä aivan hetkessä, ja toisinaan vihreämmät valinnat vaativat liian suuria uhrauksia toteutuakseen. Ristiriitoja riittää, sillä Provinssirockin kaltaisen kansainvälisen musiikkitapahtuman järjestäminen vaatii tavaran ja esiintyjien tuottamista aina ulkomailta asti. Työn ja tavaran määrä on uskomaton, kun keskikokoisen suomalaisen kaupungin verran väkeä kerääntyy juhlistamaan kesää ja musiikin ilosanomaa pienelle Törnävänsaarelle yhtä aikaa. ”Pienen kaupungin” rakentaminen vain kolmea juhlahumun täyteistä päivää varten vaatii osansa myös luonnolta. Siitä huolimatta, vuosi vuodelta ja pieni askel kerrallaan, kurssi muuttuu kohti vihreämpää tulevaisuutta.

Koin tämän opinnäytetyön myös mahdollisuutena pysähtyä ja tarkastella Provinssirockin ympäristöasioita ulkoa käsin. Muutoksia on tapahtunut, mutta pitkäaikainen ja tehokas ympäristötyö vaativat festivaalin todellisen tilanteen syvempää tutkimista, sekä aikaa suunnitella ja toteuttaa uudistuksia. Tällaiseen ylellisyyteen ei juurikaan ole ollut aikaa, sillä ympäristöasiat ovat vain pieni sivujuonne kokonaisen festivaalin tuotannossa, eikä resursseja todelliseen paneutumiseen aina ole ollut tarjolla. Tutkimalla Provinssirockin jätemääriä, kirjaamalla ylös toteutuneet toimenpiteet ja niiden konkreettiset seuraukset, sekä vertaamalla festivaalin toimintamalleja kestäväen kehityksen teoriaan sekä alalle suunnattuun kestäväen kehityksen kirjallisuuteen, uskoin pääseväni tapahtuman ”kestävyyden” ytimeen. Opinnäytetyön tavoitteena oli kartoituksen lisäksi hahmottaa ne alueet, joissa Provinssirock voisi seuraavaksi tehdä enemmän, ja rakentaa teoriaosuuden pohjalta konkreettisia toimia seuraavia Provinssirockejä silmällä pitäen.

2 KESTÄVÄ KEHITYS

Tässä luvussa avaan kestävän kehityksen käsitettä yleisesti sekä ekologisesta, kulttuurisesta, sosiaalisesta, taloudellisesta sekä tapahtumatuotannon näkökulmasta. Esittelen myös tapahtumatuotantoa säätelevää lainsäädäntöä kestävän kehityksen näkökulmasta.

2.1 Ilmastonmuutos ja kestävä kehitys

Kestävä kehitys on jatkuvasti huulillamme. Kestävästä kehityksestä puhutaan niin uutisissa, politiikassa kuin kahvipöytäkeskusteluissakin. Kestävät arvot ja tuotteet ovat jopa trendikkäitä, ja näkyvät päivä päivältä enemmän ihan tavallisenkin kuluttajan valinnoissa. Terminä kestävä kehitys on kuitenkin hieman epäselvä, laaja möykky, jonka sisällöstä lie käsityksiä yhtä monta kuin on kahvipöydässä keskustelijaakin. Kestävästä kehityksestä puhuttaessa tuntuu usein olennainen jäävän huomiotta, keskustelu tiivistyy ainoastaan trendikkäiden elämäntapojen ympärille. Ilmastonmuutos on fakta, ja suurin syy kestävän kehityksen tarpeelle. Oliärkevintä aloittaa opinnäytetyöni avaamalla ensin hieman ilmastonmuutosta, ja heti sen jälkeen jatkaa kestävän kehityksen määrittämisellä.

Ilmastonmuutos on tosi, ja käynnissä koko ajan. Tämä ei ole ainoastaan henkilökohtainen mielipiteeni, sillä näin lukee myös Suomen Ympäristöministeriön nettisivuilla. ”Maapallon ilmasto on muuttumassa” (Valtion ympäristöhallinto 2010a). Samaa sanoo Hallitustenvälisen ilmastopaneelin (Intergovernmental Panel on Climate Change, IPCC) arviointiraportti (IPCC 2007). Maapallon lämpötilan uskotaan nousseen viimeisen sadan vuoden aikana 0,74 astetta. Merenpinta nousee, jäätiköt ja lumipeitteet kaventuvat. Hiilidioksidin ja kasvihuonekaasujen määrä lisääntyy ilmakehässä. Ja kaikki tämä on seurausta ihmisten toiminnasta. (Valtion ympäristöhallinto 2010a)

Tämä ei ehkä kuulosta pahalta. Mitäpä tuosta, jos Suomen kesät hieman lämpevät? Totuus on kuitenkin hieman toinen, ja ilmastonlämpenemisen seuraamuksia näkeekin päivän uutislähetyksissä usein.

Viimeisimpien skenaarioiden mukaan maapallon keskilämpötila saattaa nousta seuraavan sadan vuoden aikana noin yhdestä asteesta aina 6,4 asteeseen. Haarakka on valtava, ja seuraamukset lämpenemisestä lopullisen nousun mukaiset. Pahimmillaan merivirrat voivat muuttaa alueellisesti suuntiaan, ja sadanta muuttuu napakeskeisemmäksi. Navoilla siis sataisi entistä enemmän, nyt jo pahasti kuivuudesta kärsivien alueiden jäädessä lähes täysin ilman sateita. (Valtion ympäristöhallinto 2010a)

Huonoin uutinen on se, ettei ilmastonmuutosta voi enää pysäyttää. Vaikka saastuttaminen loppuisi tänään kuin seinään, ei sekään riittäisi, sillä taivaalle jo tupruttamme kaasut säilynevät ilmakehässä satoja vuosia. Hyvä uutinen on se, että oikeanlaisilla ratkaisuilla muutosta on kuitenkin mahdollista hidastaa niin, ettei se olisi lopulta kestämatöntä maapallolle ja sen asukeille. (Valtion ympäristöhallinto 2010a)

Ainut keino ilmastonmuutoksen hidastamiseksi on kestävä kehitys.

Kestävän kehityksen aate on ollut läsnä monessa kulttuurissa kautta ihmishistorian. Kestävän kehityksen määrittäminen otti kuitenkin ensimmäisen merkittävän askeleensa vasta vuonna 1987, kun Gro Harlem Brundtland kiteytti kestävä kehityksen seuraavasti: ”Kestävä kehitys on kehitystä, joka tyydyttää nykyhetken tarpeet viemättä tulevilta sukupolvilta mahdollisuutta tyydyttää omat tarpeensa”. Samaa linjausta käytti ohjenuoranaan myös Suomen Ympäristön ja Kehityksen toimikunta mietinnöissään, sekä Suomen hallitus eduskunnalle antamassaan selonteossa ”Kestävä kehitys ja Suomi” vuonna 1990. (Valtion ympäristöhallinto 2010b)

Kaksi vuotta myöhemmin, vuonna 1992 YK järjesti Rio de Janeirossa Ympäristö- ja kehityskonferenssin (UNCED), jossa esiteltiin ajatus ekologiset rajat ylittävästä kestävästä kehityksestä. Konferenssin päätteeksi laadittiin toimintaohjelma Agenda 21, jonka johtajatuksena oli pyrkimys ympäristön, talouden ja ihmisen kestä-

vään kasvuun osallistujavaltioissa, läpi hallintotasojen aina kunnallisiin suunnitelmiin ja tuloksiin asti. (Valtion ympäristöhallinto 2010c)

Konferenssin seurauksena perustettiin 1993 myös korkeimman tason foorumiksi YK:n kestävän kehityksen toimikunta (Commission on Sustainable Development CSD). Toimikunnan tehtävänä on edistää, valvoa ja raportoida Riossa laaditun sopimuksen toimeenpanoa niin paikallisella, kansallisella, alueellisella kuin kansainväliselläkin tasolla. (Valtion ympäristöhallinto 2010b)

”Laajasti määriteltynä kestävä kehitys sisältää kolme toiminnallista ulottuvuutta: ympäristotaloudellisen eli ekologisen, yhteiskunnallisen ja kulttuurisen ulottuvuuden” (Valtion ympäristöhallinto 2010d), määrittää professori Pentti Malaskan johtama Suomen kestävän kehityksen toimikunta 1994.

Kestävä kehitys eri muodoissaan tuntuu ulottavan lonkeronsa lähes kaikkialle. Oikeanlainen kehitys myös vaatii ohjausta ja vaikeita päätöksiä politiikan ylimmiltä, mutta sen lisäksi valintojen ja päätösten tulisi ulottua aina yksilöön saakka. On olennaista, miten kohtelet lähimmäistäsi saati tuntematonta, keräätkö roskasi ja kierrätätkö muunkin kuin biojätteen, valitsetko ostoksesi niin että ne ovat ympäristöllesi mahdollisimman pieni rasite, tai kestävät aikaa ja käyttöä, sekä kannustatko pitämään kiinni siitä, mikä tekee kunkin kulttuurin omanlaisekseen ja sen jäsenen sellaiseksi kuin on. Ja haluatko tämän kaiken säilyvän myös tuleville polville.

Mitä pitemmälle kestävän kehityksen sisintä pääsen, ja mitä enemmän pohdin sen eteen tehtäviä valintoja, koen kestävän kehityksen ikään kuin jokapäiväisten moraalisten ja eettisten kysymysten kokonaisuutena. Loppujen lopuksi päädyimme aina saman kysymyksen äärelle: Onko tämä oikein?

Kestävä kehitys vaatii siis paljon epäitsekkeitä arvoja ja tekoja. Parempaa elämää tavoitellessa on syytä muistaa myös tulevia polvia. On hyvä nähdä tekoja pidemmälle aina ilmaston lämpenemiseen asti – todella ymmärtää tarpeen perimmäiset syyt.

2.2 Ekologinen kestävä kehitys

Ekologisessa kestävydessä lähdetään liikkeelle biologisen monimuotoisuuden sekä ekosysteemien säilyttämisestä. Ekologinen kestävyys tarkoittaa ihmisen taloudellisten ja aineellisten tarpeiden sopeuttamista ympäristön kestävyyskykyyn. Uusiutumattomien luonnonvarojen tuhlausta tulee välttää, ja keskittyä vähemmän ympäristöä kuormittaviin tuotantotalouden ja kulutuksen muotoihin. Päämääränä on säilyttää luonto ja sen aineelliset varat myös tuleville polville. (Valtion ympäristöhallinto 2010e)

2.3 Sosiaalinen ja kulttuurinen kestävä kehitys

Sosiaalisen ja kulttuurisen kestävyden perusajatuksena on taata hyvinvoinnin edellytykset niin nykyisille kuin tulevillekin sukupolville. Väestönkasvu, köyhyys, tasa-arvokysymykset, ruoka, terveys ja koulutus ovat sosiaalisen kestävyden globaaleja haasteita. (Valtion ympäristöhallinto 2010e) Paikallisella tasolla sosiaalinen kestävä kehitys voi tarkoittaa niinkin yksinkertaisia asioita, kuin tasapuolisesti kaikkien terveydestä ja työturvallisuudesta huolehtiminen.

Kulttuurinen kestävyys taas takaa kulttuurien säilymisen ja kehittymisen, ja kunkin kulttuurin jäsenelle vapaan henkisen ja eettisen kasvun.

2.4 Taloudellinen kestävä kehitys

Kestävä talous on perusedellytys yhteiskunnalle. Se tähtää järkevään, tasapainoiseen kasvuun ilman ylivelkaantumista tai varojen hävittämistä lyhyellä aikavälillä. Vakaa ja kestäväälle pohjalle rakennettu talous auttaa kansakuntaa myös yli haasteiden, sillä sen hyvä tulos perustuu pitkäjänteisille toimille ja talouspoliittisille suunnitelmille, jotka myös ennakoivat kansakunnan haasteita. (Valtion ympäristöhallinto 2010e)

Kestävä talous on ehtona sosiaalisen ja ekologisen kestävyys onnistumiseksi, vaikkakin ekologisen ja taloudellisen kestävyys välillä on helppo nähdä ylittämättömän paradoksi. Toisaalta ilmaston ja luonnon tila ovat elävä esimerkki siitä, ettei talouden kehitys liene enää pitkään aikaan ollut kestävä. Talouden kehitys taas muuttuu mahdottomaksi, jollei sille ole syöttää tarpeeksi kestävä kehityksen mukaisia luonnonvaroja. (Valtion ympäristöhallinto 2010e)

2.5 Lainsäädäntö tapahtumatuotannon näkökulmasta

Tapahtumajärjestäjiä velvoittavat myös erilaiset lait, asetukset sekä kuntakohtaiset määräykset. Kestävästä kehityksestä ei sinänsä ole lainsäädäntöä olemassa, mutta tapahtumien jätehuoltoa määrittävät lait ja asetukset huomioivat myös tämän aspektin.

Tapahtumanjärjestäjän jätehuoltoa määrittävät ainakin seuraavanlaiset lait:

Jätelaki määrittelee tapahtumanjärjestäjän vastuuseen jätteestä, sen keruusta ja kuljetuksesta. Laki määrittelee myös erityisesti kestävä kehityksen kannalta olennaisen seikan; jäte tulee pyrkiä hyödyntämään ensisijaisesti aineena ja toissijaisesti energiana. Laki määrittää myös, että jätteet tulee lajitella. Lajittelun tarkemmista määreistä kerrotaan puolestaan kuntakohtaisissa jätehuoltomääräyksissä, jotka saattavat tapahtumien osalta olla hyvinkin vaihtelevat. (Jätelaki 1072/1993)

Lakeuden jätelautakunnan alueen Yleiset Jätehuoltomääräykset (Ilmajoen kaupunki 2009) § 14 velvoittaa kaikki elintarvikkeita yleisötapahtumassaan tarjoavat järjestävät erottelemaan vähintään keräyspahvin ja kartongin sekä biojätteet erilleen sekajätteistä, ja toimitettavaksi hyötykäyttöön. Aivan pienimpiä yleisötapahtumia tämä ei kuitenkaan koske, sillä molempiin jakeisiin on asetettu 50 kg rajoite, jota pienempiä määriä ei tarvitse lajitella ja kierrättää. Samalla vastuutetaan järjestäjä myös ko. jätteiden lajittelua koskevasta ohjauksesta ja neuvonnasta.

Ympäristönsuojelulain mukaan toiminnanharjoittajalla, eli tapahtuman järjestäjällä on oltava riittävä tietämys ja tuntemus toimintansa ympäristövaikutuksista, riskeis-

tä ja niiden vähentämisen mahdollisuuksista. Ympäristölaki pyrkii jätteen synnyn ehkäisyyn lisäksi myös varmistamaan sen turvallisen ja vaarattoman kuljetuksen, ja terveysuojelulaki puolestaan valvoo jätteen keräystä ja kuljetusta terveellisyyden sekä kuljetuksesta aiheutuvien vaarojen puolesta. (Ympäristönsuojelulaki 86/2000)

Festivaalit ovat usein ulkoilmatapahtumia, jolloin yksi ympäristöhaittojen muodoista voi olla melusaaste. Erityisesti, lähiympäristöä mahdollisesti haittaavasta, kestoltaan, ajankohdaltaan tai voimakkuudeltaan ympäristölle mahdollisesti haitallisesta melusta on tehtävä kirjallinen ilmoitus ympäristöviranomaisille. (Ympäristönsuojelulaki 86/2000) Myös huvitilaisuudesta tehtävässä ilmoituksessa tulee niin sanotun meluilmoituksen olla liitteenä. Varsinaisista altistavista desibelimääristä ei ole asetettu lakia, vaan ne ovat viranomaisten ratkaistavissa tapauskohtaisesti.

Lisäksi ulkoilulaki määrittelee niin yleisten kuin väliaikaistenkin leirintäalueiden velvoitteita ympäristön säästymiseksi. (Ulkoilulaki 606/1973) Suurin osa festivaaleista järjestää ainakin välillisesti leirintämajoitusta, jolloin tähänkin lakiin on suositeltavaa tutustua.

3 KESTÄVÄ KEHITYS JA TAPAHTUMATUOTANTO

Seuraavassa luvussa avaan ensin yleisemmällä tasolla kestävästä kehityksestä tapahtumatuotannossa; mitä kestäväällä kehityksellä oikeastaan tarkoitetaan puhuttaessa tapahtumista. Toisessa kappaleessa esittelen tarkemmin, aihealue aihealueelta, erityisiä kestävästä kehityksestä kipupisteitä ja haasteita tapahtumatuotannon näkökulmasta. Viimeiseksi kerron nimenomaan tapahtuma-alan vihreistä edelläkävijöistä, kuten Euroopan festivaalien kattojärjestö Youropan Green'n'Clean -ohjelmasta sekä voittoa tavoittelemattomasta A Greener Festivalista.

3.1 Kestävä kehitys tapahtumatuotannon näkökulmasta

Provinssirockin kaltainen suuri populaarimusiikin festivaali on ristiriidassa puritaanisen kestävästä kehityksestä ideologian kanssa jo heti kättelyssä, sillä sen lähtökohtainen toimintaidea on tuoda useita kotimaisia ja ulkomaisia artisteja hyvin lyhyellä ajanjaksolla samaan tapahtumaan. Ja artistien sekä laitteistojen kuljettaminen tietää rahteja niin maan päällä kuin ilmassakin. Ilman kaukaa ja läheltä saapuvia artisteja ei suuria musiikkifestivaaleja toisaalta voisi olla niin kuin me ne tunnemme. On siis syytä hyväksyä suurten festivaalien realiteetit, ja keskittyä siihen, miten kustakin tapahtumasta voisi tehdä ekologisesti mahdollisimman kestävästä.

Kestävästä kehityksestä puhuttaessa tapahtumatuotannon yhteydessä, puhutaan yleensä nimenomaan ekologisesta kestävästä kehityksestä. Myös sosiaalinen, kulttuurinen ja taloudellinen kestävyys näyttelevät roolia tapahtumatuotannossa, mutta huomattavasti pienemmässä ja tiedostamattomammassa osassa: Festivaalit usein edustavat jonkinlaista kulttuurisektiota ympäristössään, oli se sitten urheilun tapakulttuuria, taidetta tai vaikkapa maatalousnäyttely. Tapahtuma on syntynyt jonkinlaiseen tarpeeseen jakaa, mahdollistaa tai säilyttää jotakin järjestäjillensä tärkeää elämän osa-aluetta. Toisaalta talouden kestävä kehitys on jokaiselle suur-tapahtumalle ehto. Taustayhteisön talouden on tärkeää olla vakaalla ja kestävästi suunnitellulla pohjalla, jotta festivaalin tulevaisuuskin on taattu, ja se kestää ailahtelevan tapahtumamaailman huonommatkin vuodet. Kestämättömällä ja vel-

kaisella taustayhteisöllä voi tuhota hienonkin tapahtuman hetkessä. Vaikka kestävyiden merkit siis täyttyvät jokaisen osa-alueen kohdalla, ei tapahtumatuotannossa useimmiten kuitenkaan kuule puhuttavan kestävästä taloudesta tai kulttuurista.

Palataan siis ekologiseen kestävyteen.

Festivaalit tarvitsevat paljon resursseja ja materiaa rakentuakseen, ja useimmiten jopa jokavuotiset, perinteiset tapahtumat on tavattu rakentaa tyhjästä. Harvalla suurtapahtumalla on tapahtuma-alueelle rakennettuna kiinteitä elementtejä ja tukirakenteita, musiikkitapahtumien esiintymislavoista, aidoista, viemäröinneistä ja kiinteistä internetverkostoista puhumattakaan. Voitte kuvitella rahtien määrän, kun kaikki kahvinkeitinistä ja sohvakalustoista esiintymislavoihin ja niiden tekniikkaan siirretään tapahtuma-alueelle – ja usein vain muutamaa päivää varten.

Materiaa lisäksi festivaalille saapuu yleisöä helposti pienen tai keskisuuren suomalaiskaupungin verran. Tämä yhtäaikaista liikkeellä oleva pikkukaupunki ensin matkustaa tapahtumaan jollakin kulkuneuvolla, sitten majoittuu, liikkuu jalan ja paikallisliikenteellä, ruokailee, ostaa, käyttää ja hävittää materiaa ja viimeiseksi vielä kokoontuu yhtäaikaista väkimäärään verrattuna pienelle alueelle, jossa se esimerkiksi kuuntelee elävää musiikkia tai hurraa suosikkijoukkueelleen. Monesti viikonlopun yli kestävä tapahtuman jälkeen tämä liikkuva pikkukaupungin väki palaa koteihinsa jättäen jälkeensä tapahtumakaupunkiin yhtä jos toista.

Kaiken tämän keskellä festivaalin tuottajat, ympäristö- ja jätehuoltovastaavat sekä muu organisaatio painivat tapahtumaympäristön kestävyiden, viihtyisyyden ja turvallisen suunnittelun, ja toisaalta tapahtuman taloudellisen onnistumisen ristitulesa.

3.2 Suurtapahtumien haasteet

Kuten edellisessä kappaleessa mainitsin, festivaalien olemassaolo edellyttää usein uhrauksia kestävä kehityksen kustannuksella. Populaarimusiikin tapahtumien olemassaolon ehtona ovat toisinaan hyvin kaukaakin esiintymään saapuvat

artistit, jotka aiheuttavat päästöjä erilaisten reittilentojen ja tavararahtien myötä. Myös Suomen pitkät välimatkat lisäävät rahtimatkoja, ja siten päästöjä. Suomen väestöstä suurin osa asuu Etelä-Suomessa, jolloin sieltä löytyvät myös pääosa tapahtuman järjestämisessä tarvittavista materiaaleista. Seuraavissa alaotsikoissa pureudutaan kestävän kehityksen haasteisiin nimenomaan suomalaisessa suuressa festivaalitapahtumassa. Alaotsikoinnin jaottelu perustuu tapahtuma-alan kestävän kehityksen teokseen, Meegan Jonesin Sustainable Event Management -kirjaan (2010). Lisäksi olen erottanut omaksi alaotsikoksi kestävän johtamisen, jota edellisen jaottelun lisäksi käsitellään Euroopan festivaalien kattojärjestön Yourope Gree'n'Clean –ympäristöohjelmassa. Lisää Youropesta kappaleessa 3.3.

3.2.1 Kestävä johtaminen

Ympäristölleen kestävän festivaalin järjestäminen ja kestävämpi tuotanto lähtee festivaalin ”kestävästä johtamisesta”. Vihreämmissä päätöksissä tulee ottaa yhtäläisesti huomioon talous, logistiikka ja ympäristö. Päätökset saattavat hetkellisesti aiheuttaa jopa kuluja, tai ainakin lisääntyntä työmäärää, mutta yleensä ne myös maksavat itsensä takaisin esimerkiksi energian käytön tai rahtien vähentymisenä. Oikeanlainen johtaminen puhdistaa myös festivaalin imagoa, ja siten houkuttelee uusia sponsoreita. (Yourope 2006a)

Muutokselle tulee kuitenkin antaa aikaa, ja kerrallaan kannattaa keskittyä vain muutamaaan isompaan muutokseen, yksi vihreämpi askel kerrallaan. Olennaista onnistuneessa kestävässä johtamisessa on myös viestin vieminen läpi koko organisaation, sillä kestävän ajattelun tulisi osaltaan ohjata jokaista tehtyä päätöstä kaikilla tapahtuman osa-alueilla. Jotta festivaalille on mahdollista rakentaa tarpeeksi yksityiskohtainen tavoitesuunnitelma, on hyvä myös nimetä yksi festivaalin organisaatiosta ympäristövastaavaksi. Hänen on lupa resursoida aikaansa ympäristöjohtamiseen ja muiden ohjaamiseen kohti kestävämpää festivaalia. Tapahtuman festivaalivastaavan tulee myös tuntee ympäristökysymykset omakseen, ja siten toimia esimerkkinä koko organisaatiolle aina arkipäivän toimissaan asti. (Yourope 2006a)

3.2.2 Energia

Kestävämpi energiankäyttö säästää automaattisesti myös rahaa. Myös vähemmän energiaa kuluttavat laitteet yleensä maksavat kalliimman hintansa takaisin sähkölaskuissa. (Yourope, 2006a)

Festivaali käyttää hurjan määrän energiaa jo pelkkään esiintymistekniikkaan, yleisöalueiden valaistukseen, ruokamyyntipisteiden ruoantuotantoon ja kylmäkaappeihin sekä Suomen viileimpinä aikoina myös erilaisten tilojen lämmitykseen. Tällöin energian laatu astuu tärkeään osaan.

Dieseliä pöhöttävistä aggregaateista olisi hyvä päästä eroon kokonaan, mutta kaikilla alueilla se ei ole mahdollista. Kannattaa selvittää, onko aggregaateissa mahdollista käyttää biopolttoainetta, ja mistä sellaista on saatavissa. Joskus pelkkä biopolttoaineen kuljetusmatka saattaa jo tehdä sen käytön kannattamattomaksi. Niillä alueilla, joilla aggregaatit on mahdollista unohtaa kokonaan, voi energiankulutuksen saada vihertämään entisestään tekemällä sähkösopimuksen jonkin ekosähköä tuottavan yrityksen kanssa. Tuuli- ja vesisähkö ovat hyviä esimerkkejä energiamuodosta, joka säästää luontoa. (Jones 2010, 77-102.)

Erilaisia toimenpiteitä energian säästämiseksi on helppo tehdä, mutta kokonaan päästöneutraaliksi festivaalin saa ainoastaan maksamalla jonkinlaista kompensatiota. Erilaisia sertifikaatteja on monia, mutta toimintaidea on aina sama. Tapahtuma voi maksaa itsensä päästövapaaksi sijoittamalla päästöjänsä vastaavan laskemallisen summan rahaa johonkin ulkopuoliseen projektiin, jonka tarkoituksena taas on neutraloida päästöjä. Tällaisia projekteja voivat olla mm. tuulivoimala- ja metsähankkeet. Toisaalta kompensatioina maksettavat varat voi sijoittaa myös omaan kestäväan kehityksen toimintaan, jossa vaikkapa investoinnin tuloksena on päästöjen vähentyminen tai yleisön osallistaminen toimenpiteisiin. (Jones 2010, 126-131)

Festivaali voi maksaa kompensatioita myös ostamalla artisteilleen tavallisten lentolippujen lisäksi päästökompensaation, jolloin varat ohjautuvat sitä kautta erilaisiin projekteihin. Kompensatioiden ei kuitenkaan tulisi olla ainoita ympäristötekoja, sil-

lä 'omatuntonsa maksaminen puhtaaksi' näyttäytyy ulospäin usein lähinnä markkinoitikkana, jolla yritetään pestä julkisuuskuvaa vihreämmäksi aitojen tekojen sijaan.

3.2.3 Ruoka- ja juomapalvelut

Festivaalit ovat monituntisia tapahtumia, jolloin festivaaliyleisö yleensä ruokailee pääasiassa tapahtuma-alueella. Ruoanvalmistus mainittiin jo aiemmassa kappaleessa, joten tässä kappaleessa keskitytään itse ruokaan ja juomaan, ja niiden nauttimiseen.

Mikäli festivaali käyttää ruokapalveluiden tuottamisessa ulkopuolisia palveluita, kannattaa vihreä ajattelu ulottaa myös heihin. Cateringyrittäjän valinnassa yhtenä kriteerinä voi käyttää ympäristöystävällisyyttä sen eri muodoissa; valmistusvälineissä (energiankulutus), raaka-aineissa (luomu, Reilu Kauppa, lähiruoka), tarjoulupakkauksissa/-tuotteissa (materiaalit). Myös muutoin on näihin aiheisiin syytä kiinnittää huomiota.

Vihreämpi tapahtuma suosii lähituotteita, Reilun kaupan tuotteita tai muutoin ekologisia, säilöntäaineettomia ja sesongin mukaisia tuotteita ruoanvalmistuksessa milloin se on mahdollista. Tämä antaa ekologisen kestävyuden lisäksi myös erityisen paikallisuuden ja aatteen leiman tapahtuman ruokapalveluille. (Jones 2010, 228, 230-231) Jokin erityinen paikallinen tuote voi rakentua tapahtuman legendaariseksi suosikiksi ajan myötä!

Myös se, miten ja mistä ruoka ja juoma tarjoillaan, on merkityksellistä. Tarjolla on erilaisia biohajoavia kertakäyttöastioita ja -aterimia, jotka voi hävittää ruoantähtien mukana biojätteeseen. Kaikki ruoat eivät vaadi lautasia tai aterimia lainkaan, vaan esimerkiksi voileivät ja patongit voi tarjoilla suoraan lautasliinoilta. (Jones 2010, 272-274) Myös kertakäyttöisyydestä voi pyrkiä kokonaan eroon erilaisilla kestromuovisilla tuotteilla. (Jones 2010, 316) Erilaisten kertakäyttöisten ruokapakkausten, kuten voinappien, sokeriputkien tai yhden annoksen suola- ja pippuripakkausten käyttö sopii unohtaa.

Monet suomalaiset festivaalit ovat yhdessä panimotuotteiden yhteistyökumppaninsa kanssa siirtyneet tarjoilemaan juomatuotteensa suoraan PalPan kierrätettävistä tölkeistä tai muovipulloista, joihin ne on jo valmiiksi pakattu. Näin festivaalit säästävät kestopuovisten tuoppien pesuruljanssilta tai kertakäyttötuopeilta kokonaan. Toimenpide on ollut myös taloudellisesti tehokas, sillä juoman tarjoilu tölkeistä ja muovipulloista on nopeuttanut yksittäistä myyntitapahtumaa.

Itse panimotuotteiden kestävyys festivaalin saattaa olla Suomessa vaikeaa vaikuttaa, sillä suur tapahtumat vaativat niin isoja määriä tuotteita, ettei monikaan lähipanimo sellaisia voi järjestää. Suuret panimot sijaitsevat esimerkiksi Seinäjoelta kaukana, joten niistä aiheutuu myös pitkiä ja kalliita rahteja.

3.2.4 Hankinnat

Vakavasti kestävä kehityksen huomioon ottava tapahtuma ulottaa ympäristöajattelunsa myös hankintoihin, jotka lienevät koko kestävämmän tapahtuman näkyvämmät osa-alueet ja haastavin osa-alue.

Tapahtuma suosii paikallisia tuotteita ja tuottajia, jolloin samalla säästää rahtikulussa ja rahtien aiheuttamissa päästöissä. Fair Trade ja Reilu Kauppa, sekä ympäristösertifikaatein palkitut tuotteet ovat yhtä lailla arvokkaita panostuksia hankinnoissa. Festivaalin myös hankkii tuotteensa pidemmällä aikajänteellä kannattavasti. Kalliimpi laite on usein se laadukkaampi, ja siten kestää käytössä pidempään. Hankittavan tuotteen tulee olla myös todella tarpeellinen. Omien varastojensa tutkiminen saattaa tuottaa yllättäviäkin löytöjä, ja turhilta hankinnoilta säästetään. (Jones 2010, 228-231, 239-240)

Alihankkijaa tai tuotteen toimittajaa valittaessa on hyvä tarkastaa, millaisissa pakkausissa tuotteet toimitetaan, ja millainen on tuotteen elinkaaren vaikutus ympäristöön aina sen raakamateriaaleista ja niiden tuottajista lähtien. Kannata ympäristölle ystävällisiä hankintoja, kuten kierrätyspaperia. (Jones 2010, 230, 232) Monet mustekasetti ja -patruunapalvelut myös kierrättävät tuotteidensa käytetyt hylsyt!

Julisteet ja muu printtimateriaali on syytä painattaa ympäristöystävällisin menetelmin. Painomäärien kanssa kannattaa olla tarkkana, ettei festivaalin päätteeksi päädy heittämään laatikoittain käyttämättömiä mainosmateriaaleja suoraan kierrätysastiaan. (Jones 2010, 277)

3.2.5 Rahdit ja kuljetukset

Ekologisesti kestävä tapahtuman järjestäminen on Suomessa toisinaan hyvin haastavaa rahtien ja kuljetusten osalta. Välimatkat ovat pitkät, ja tarjonta sijoittuu monesti ainoastaan Etelä-Suomeen. Rahdeilta ei voi välttyä, vaikka kuinka yrittäisi, sillä muita, paikallisia tarjoajia ei välttämättä ole ratkaisemaan festivaalin tarvetta muun muassa telttojen, konttien, vessojen, esiintymislavojen, aitojen ja panimo tuotteiden osalta. Siksi onkin erityisen tärkeää varmistaa, ettei yksikään rekka kulje puolityhjänä, vaan kaikki lastit on pakattu tehokkaasti. Hankintayhteistyö muiden festivaalien kanssa vähentää rahteja, kun tavarat siirtyvät kulkemaan kotivaraston ja yksittäisten tapahtumien väliltä tapahtumasta toiseen. Näin yksi rahti jää aina välistä.

Materiaalin lisäksi kyyditystä tarvitsevat niin yleisö kuin esiintyjätkin. Osa yleisöstä saapuu satojen kilometrien päästä tapahtumaan, ja esiintyjät toisinaan vieläkin kauempaa. Kaikkien tarvitsee päästä liikkumaan myös tapahtumakaupungissa. Kun pienen kaupungin verran ihmisiä saapuu yhtäaikaisesti tapahtumaan, tietää se väistämättä teiden ruuhkautumista, päästöjä ja maaperän kulumista. Siksi yleisölleen viestiminen vaihtoehtoisista ja ympäristön kannalta kestävämmistä tavoista on festivaalille ensisijaisen tärkeää. (Jones 2010, 151-168)

Festivaali voi esimerkiksi hankkiutua julkisen liikenteen yhtiön kanssa yhteistyöhön, ja tarjota asiakkailleen festivaalilipun ja kuljetuksen tapahtumakaupunkiin sisältävää pakettia, tai ainakin yhteisellä markkinoinnilla kannustaa yleisöään vaihtamaan yksityisauton julkiseen kulkuvälineeseen. Valvotuilla paikoitusalueilla parkkeeraamisesta tulee veloittaa, mutta samalla voi antaa pienen alennuksen täydestä ihmislavasta, ja näin kannustaa niin sanottuun ”car poolingiin” eli kimppekyyteihin. (Jones 2010, 139, 141, 156) On tärkeää myös järjestää jatkuva shuttle-kyydi-

tys kuljettamaan yleisöä esimerkiksi juna-aseman, majoituspaikan ja festivaali-alueen välillä, mikäli nämä eivät ole ihanteellisesti sijoittuneet järkevän kävelymatkan päässä toisistaan. (Jones 2010, 151-168)

Paikallisväestöä ja omia työntekijöitään festivaali voi kannustaa pyöräilyyn järjestämällä valvotun pyöräparkin festivaalin porttien läheisyyteen.

3.2.6 Ympäristöhuolto ja jätteet

Pienen suomalaisen kaupungin verran ihmisiä viettää viikonloppuaan väkimäärään nähden pienellä alueella, ja tuottaa siinä sivussa hurjan kasan jätettä. Siivousurakka festivaalin jälkeen vie aikaa ja rahaa, mutta hyvin suoritettuna se myös auttaa ympäristön roskaantumisen vähentymisessä sekä ympäristön palautumisessa.

Festivaalin jälkisiivouksen lisäksi on hyvä panostaa myös tapahtuma-aikaiseen siivoukseen. Se parantaa huomattavasti asiakkaan viihtyvyyttä alueella, mutta auttaa jätteen hallinnassa monin tavoin muutoinkin. (Yourope, 2006a) Tapahtuma-aikana roskat saadaan poimittua talteen yleensä kokonaisina, jolloin ne on helppo kierrättää oikean jätelajin mukana. Monituhattapäisen joukon tallottua roskaa muutaman päivän ajan, ovat ne jo sekoittuneet maaperään ja pirstoutuneet pieniksi paloiksi, jolloin alueen puhdistaminenkin on haastavampaa, eikä roskaa ole enää mahdollista kierrättää.

Hyvä jätehuolto vaatii aina suunnitelmallisuutta, jota on hyvä toteuttaa tarpeeksi laajan ja yksityiskohtaisen jätehuoltosuunnitelman muodossa. Suunnitelmassa tulee ottaa huomioon myös kestävä kehityksen periaatteet, ja rakentaa monivuotinen, tavoitteellinen suunnitelma esimerkiksi jätteen määrän vähentämiseksi, tai sen jaelaadun muokkaamiseksi. (Jones 2010, 325) Suomen lainsäädännönkin mukaan tapahtumajärjestäjän tulee ensisijaisesti pyrkiä vähentämään jätteen määrää. Syntynyt jäte tulee käsitellä ensisijaisesti uusiomateriaalina, ja toissijaisesti energiana. Jätteen päätymistä suoraan kaatopaikalle maatumaan tulee välttää kaikissa toimissa. (Jätelaki 1072/1993)

Jätehuollossa tulee kiinnittää huomiota jätteiden synnyn vähentämisen lisäksi kierrättämiseen. Edellä mainitun lain velvoittaminakin on festivaalin syytä järjestää tapahtuman erilaisille toimintoalueille niiden tarpeisiin soveltuvat kierrätysastiat.

Kierrätyksen helpottamiseksi jäteastioiden tulee olla selkeästi merkittyjä, ja niissä on hyvä olla ytimekkäät ohjeet. Kierrättämisen tulee olla helppoa, hyvin informoitua ja selvää myös työntekijöille, jotta sillä on mahdollisuudet onnistua festivaalilla. (Jones 2010, 325-327) Festivaalilla tulisi kierrättää soveltuvissa paikoin ainakin paperia, pahvia ja kartonkia, metallia, PET-muovia, biojätettä, muovia ja lasitavaraa. (Yourope, 2006a) PET-muoviset panttipullot Suomessa kierrättää Suomen Palautuspalvelu Oy, tuttavallisemmin PalPa.

Olen huomannut, että käytettyjä pattereita kerääntyy artistien soitinlaitteista taka-alueille runsaasti, joten ne on hyvä kerätä ja toimittaa ongelmajätteen vastaanottopisteelle.

Festivaalin jätemäärän minimoimiseksi on syytä tehdä muutamia toimenpiteitä. Hankinnoista onkin jo puhuttu aiemmassa kappaleessa, mutta myös rakennusmateriaaleihin on hyvä kiinnittää huomiota. Rakennusmateriaalit tulee valita niin, että niitä voi käyttää myös tulevana vuosina. Puuta voi usein uusiokäyttää erilaisissa rakennelmissa, tai viimeistään tuottaa siitä haketta peittämään mutakuoppia. Tämä on järkevää jo taloudellisestikin. Toisaalta, kaikkea ei voi uusiokäyttää, jolloin materiaalin kierrätysarvo on olennainen. (Jones 2010, 358-359) Rakennusmateriaaleja varten kannattaakin tilata kaksi erillistä lavaa, toinen puulle ja toinen lajiteltavalle rakennusjätteelle. Mikäli rakennus- ja puskuvaiheessa syntyy olennaisia määriä jotakin muuta kierrätettävää jätejätettä, on sillekin syytä olla oma keräysastiansa.

Leirintäalueet ovat usein vielä festivaalialuettakin pahemmin roskaantuneita alueita. Kierrätyksen järjestäminen leirintäalueelle, ja hyvän ohjeistuksen läpivieminen ovat avainasemassa roskaantumisen estämisessä.

Toisaalta on hyvä kieltää muiden kuin perinteisten leirintätarpeiden tuominen leirintäalueelle, tai ainakin järjestää yleisön mukanaan tuomille tuoleille, teltoille ja

muulle alueelle jäävälle materiaalille kierrätyspiste. (Jones 2010, 364) Erilaiset sohvat ja katosjärjestelmät kun yleensä tuppaaavat jäädä matkasta jälkeen yleisön lähdettyä.

Myös kertakäyttöiset grillit on syytä kieltää, ja sen sijaan järjestää majoittujille yhteisiä ja valvottuja grilli- tai nuotiopisteitä ruoanvalmistukseen. Kertakäyttögrillit ovat paitsi ekologinen kauhistus, myös paloturvallisuusriski alueella jossa on paljon teltoja vieritysten.

Suomessa, Raumanmeren Juhannus -festivaalilla vuonna 2007 sattuneiden kuolemantapauksien jälkeen monet viranomaiset ovat kehottaneet tapahtumajärjestäjiä kieltämään omien grillien käytön turvallisuussyistä jo muutoinkin. Raumalla kuoli kaksi nuorta miestä häämyrkytykseen otettuaan grillinsä teltaan sisälle. (YLE uutisen 2007)

Kaikenlaisen turhan pakkausmateriaalin ja esimerkiksi yhteistyökumppaneiden lentolehtisten tai lehtisten jakelua tulisi välttää. Milloin esimerkiksi porttiesitteitä ei voi korvata sähköisellä tiedotuksella, on porttiesitteet syytä painattaa kierrätyspaperille ja ympäristöystävällisin painomenetelmin. Myös erilaiset elintarvikkeiden esittelypakkaukset, joita festivaaleilla usein näkee promootiojaossa, aiheuttavat alueen roskaantumista.

3.2.7 Ympäristö

Iso osa festivaaleista järjestetään puistoissa tai siihen verrattavilla alueilla, jolloin ympäristön ja maaperän kulumiseen on syytä kiinnittää erityistä huomiota. Maaperää on peitettävä kuluttavilta osin, esimerkiksi lavojen jalkojen kohdilta, jotta ne eivät kaivaudu maahan ja jätä jälkiä. Rankkasateen yllättäessä on syytä varautua muun muassa vanerilevyin tai matoon peittämään kriittisimpiä nurmialueita tallautumiselta ja nurmen rikkoutumiselta. Yleisön ja henkilökunnan kulku on suunniteltava siten, ettei se liioin rasita luonnontilassa olevia nurmia, vaan suosii jo valmiita polkuja ja teitä. Festivaalille tuodaan paljon tavaraa suurilla rekoilla, ja rakennuk-

sessä käytetään erilaisia nostimia ja nostureita, jolloin autoliikenteen reitityksessä tulee yhtä lailla huomioida ympäristön kestävyys.

Siivousta järjestettäessä ympäristön muistaminen on aivan yhtä tärkeää. Turha kemikaalien käyttö tulisi jättää kokonaan, ja silloinkin kun kemikaaleja käytetään, tulee se tehdä varoen. Kemikaalit, kuten erilaiset pesunesteet, eivät saa päästä maaperään, vaan ne tulee hävittää oikein. (Jones 2010, 194-195) Lattian pesuun riittää moppi ja sanko, sillä vesiletkulla peseminen on, joskin kätevää, vettä tuhlaavaa, eikä valumia maahan ole helppo kontrolloida. (Jones 2010, 185) Aivan kuin kotitalouksissakin, pesukoneet tulee käyttää täysinä, ja ruokaravintoloiden osalta astianpesukoneissa on syytä olla rasvanerottimet.

Vettä riittää Suomessa yltäkyläisyyteen asti, mutta edes kulujen takia on syytä kiinnittää huomiota sen käyttöön. Esiintyjät usein tilaavat litratolkulla pulloitettua vettä, mutta on suositeltavaa tarjota heille vaihtoehtona vettä kannuissa ja lasseitain kraanasta. Takahuoneen kraanan päälle voi vaikka laittaa kyltin, joka kertoo suomalaisen kraanaveden puhtaudesta! Ainakin kotimaisille artisteille vesipulloja voi kierrättää pesemällä ja täyttämällä ne uudelleen.

Vesipisteet yleisölle ovat hyvä tapa vähentää pullojen kulutusta, ja tarjota samalla kraanavettä juomavaihtoehdoksi. Hyvin merkityt vesipisteet, ja niiden käyttöön kannustaminen säästävät parhaillaan jopa kaksi tai kolme käytettyä vesipulloa per asiakas! (Jones 2010, 196)

Yleisölle on hyvä tarjota asiallinen peseytymismahdollisuus, mutta ekologisuus on tässäkin muistettava. Vettä ei kannata taloudellisistakaan syistä lämmittää kaikkialla (pesualtaat), ja suihkuihin on hyvä hankkia vettä säästävät hanat, tai vähentää veden painetta. Yleisösuihkuissa käyttöajan rajoittaminen vaikka viiteen minuuttiin on hyvä tapa sekä säästää vettä, että varmistaa kaikkien halukkaiden pääsy suihkuun. (Jones 2010, 211-213)

Ongelmajätteet, kuten maalipurkkien jämät ja öljy, on kerättävä talteen ja kierrätettävä sääntöjen mukaan.

3.3 Vihertymisen vauhdittajat: Yourope ja A Greener Festival

Yksi tämänkin opinnäytetyön suurimmista innoittajista ja vihreämmän festivaalilevaisuuden edistäjä on Euroopan festivaalien kattojärjestö Yourope. Youropella on tällä hetkellä, loppuvuodesta 2010, yhteensä 64 jäsenfestivaalia. Suomalaisina on mukaan hyväksytty pitkän linjan festivaalit Seinäjoen Provinssirock, Joensuun Ilosaarirock ja Turun Ruisrock. Yourope on nimennyt seitsemän tärkeintä päämääräänsä, joista yksi on ympäristön suojeleminen. Muut kuusi tavoitetta ovat terveys ja turvallisuus (Health & Safety Program); käytäntöjen yhtenäistäminen mm. artistiveron, lakien ja desibelirajoitusten osalta; Euroopan festivaalien yhteistyön kehitys mm. tapaamisin ja internettyökaluin; kommunikaation kehittäminen ulospäin itse kattojärjestön osalta; hallinnon ja festivaalijärjestäjien välittäjänä toimiminen sekä rakentaa Youropesta tunnettu ja jäsenilleen etua tuottava maailmanlaajuinen organisaatio. Youropeen jäsefestivaalit ovat sitoutuneet toteuttamaan kattojärjestönsä tavoitteita. (Yourope 2006b)

Ympäristönsuojelua tukeakseen Yourope lanseerasi Green'n'Clean -ympäristöohjelman, jonka avuksi rakennettiin personoitua ympäristötyötä helpottamaan tarkoitettu internettyökalu sekä Green'n'Clean -ympäristömerkki, joka puolestaan toimii todisteena jäsenfestivaalin ympäristötyöstä. Green'n'Clean -ympäristöohjelman on tarkoitus etenkin tapaamisten ja nettityökalun kautta helpottaa festivaalien välistä kommunikaatiota, tiedonvaihtoa ja yhtenäistää jäsenfestivaalien toimintatapoja. (Yourope 2006b) Siitä huolimatta, että jäsenfestivaalit ovat sitoutuneet kattojärjestönsä tavoitteisiin, ainoastaan 24 jäsenfestivaalia oli ansainnut Green'n'Clean -ympäristömerkin marraskuuhun 2010 mennessä. Ympäristömerkki lanseerattiin vuonna 2006. (Yourope 2006c) Suomen festivaalien tilasta kertonee jotakin se, että kaikki kolme Suomen jäsenfestivaalia ovat ansainneet Green'n'Clean -ympäristömerkin.

A Greener Festival Ltd. on voittoa tavoittelematon yritys, jonka tavoitteena on tukea kansainvälisiä musiikki- ja taidetapahtumia sekä festivaaleja ottamaan osaksi toimintaansa ympäristöystävällisemmät ja kestävämmät toimintatavat. A Greener Festival on keskittynyt erityisesti tuottamaan informaatiota, koulutusmateriaalia ja tutkimustietoa kestävämpien tapahtumien uusista tuulista. Yritys on myös tehnyt

useampia tutkimuksia sekä tapahtumajärjestäjien että tapahtumakävijöiden asenteista ja näkökulmista kestävästä kehitystä kohtaan. A Greener Festival jakaa nettisivuillaan hyvin laajasti tietoa kestävästä kehityksestä, tapahtumien ympäristöhaitoista, ympäristöteoista ja maapallon tilasta yleensä. Sen sijaan että se keskittyisi ainoastaan festivaaleihin, on informaatiotulvasta löydettävissä myös omat osuutensa niin artisteille kuin yleisöllekin. Lisäksi sivuille on koottu eri kestävästä kehityksen aihealueiden alle laajat linkkikokoelmat tiedon etsijöille. Myös A Greener Festival jakaa vuosittaisia ympäristöpalkintoja esimerkillisille festivaaleille maailmanlaajuisesti. Vuoden 2010 palkintokaartissa ei ollut mukana ainuttakaan suomalaista festivaalia. (A Greener Festival 2010)

4 CASE PROVINSSIROCK

Seuraavassa luvussa esittelen Seinäjoella järjestettävän Provinssirock -festivaalin. Aloitan tapahtuman ja sen taustayhdistysten historiasta, kulkemalla kohti nykypäivää ja Provinssirockin tämänhetkistä tilannetta ekologisen kestävän kehityksen kannalta.

Provinssirock otti ensimmäisen harppauksen kohti vihreämpää tulevaisuutta jo vuoden 2010 tapahtumassa, joten esittelen seuraavassa luvussa myös siihen liittyviä toimia. Lopuksi syvennymme pohtimaan Provinssirockin vihreitä intressejä eri näkökulmista. Miksi Provinssirock haluaa esittäytyä vihreämpänä festivaalina, ja mikä motivoi järjestäjiä ympäristötekoihin?

4.1 Provinssirockin ja sen taustayhdistysten historiaa

Provinssirock on yksi Suomen suurimmista rockfestivaaleista, ja tunnettu myös kansainvälisesti. Ensimmäisen kerran Provinssirock järjestettiin vuonna 1979, ja siitä lähtien on tätä Ihmisten Juhlaa juhlittu vuosittain Törnävän luonnonkauniilla puistoalueella. (Provinssirock 2010a)

Jotta Provinssirockin historia avautuisi lukijalle kokonaisuudessaan, niin aatteidensa kuin lähtökohtiensaakin puolesta, on syytä ottaa mukaan myös sen taustayhdistysten, Kemun ja Selmun, historiaa. Yhdistysten sekä festivaalin historia nivoutuu pitkälti yhteen, sillä eihän yhtä olisi olemassa ilman toista.

Vaasan läänin kehittyvän musiikin yhdistys Kemu ry perustettiin vuonna 1978 jäsenistönsä tarpeeseen. Eri puolilla maata tuntui 70-luvun lopulla vallitsevan pysähtyneisyyden tila; rockmusiikin kulta-aika oli jo ohi, ja punk- sekä suomirock vasta kolisuttelivat Suomessa kaltereita. Rockfestivaalit ja musiikkiklubit olivat lopettaneet tai korisivat henkitoreissaan, tai ainakin tarjosivat kuulijoilleen vain kevyttä brittipoppia, iskelmää ja humppaa. Tyytymättömyys yltyi nuorten musiikkiaktiivien parissa, mutta sen sijaan että joku olisi yrittänyt kääntää suuntaa, keskityttiin lähinnä

mutisemaan ja odottamaan. Aivan kuin musiikkimaailman Stand by –nappula olisi jäänyt pohjaan. (Tuulari 2000., s.7)

Keväällä 1978 turhautumisen tulpan avasi joukko helsinkiläisiä elävän musiikin aktiiveja perustamalla Helsingin ELMU ry:n. ELMU:n ensimetrien kovan suosion kannustamina myös Seinäjoen aktiivit yhdistivät voimansa, ja ryhtyivät elävän musiikin hiljaiselon tappoon. (Tuulari 2000, 7)

Ensimmäinen yritys nähtiin, kun Seinäjoen Törnävän kuorolavalla järjestettiin nolabudjetilla ja talkoovoimin kesällä '78 "Rock-piknik". Tapahtuman suosio yllätti järjestäjänsäkin, kun piknikille saapui yllättäen noin 600 musiikinystävää. Oli syytä jatkaa työtä elävän musiikin eteen myös Seinäjoella. 2.9.1978 perustettiin Vaasan läänin kehittyvän musiikin yhdistys Kemu ry. Samalla syntyi idea Provinssirockista, joka järjestettäisiin hyväksi havaitulla alueella Törnävän puistossa, ja joka esittelisi laajassa kirjossaan pahoin pimentoon jäänyttä nuorisomusiikkia. Saman tien lähtivät käyntiin myös Kemu-klubit ja erilaiset, musiikillisia rajoja rikkovat konsertit. Myöhemmin Kemu ryhtyi muun muassa julkaisemaan Lakeuden Kutsu –kulttuuri-lehteä sekä osallistui erilaisten äänitteiden tekoon ja julkaisuun. (Tuulari 2000, 8-12)

Ensimmäinen ja yksipäiväinen Provinssirock kesäkuussa '79 oli jäljestäpäin katsottuna jymymenestys. Yleisöä oli riittämiin, ja ohjelmakin aikalaisekseen tasokas. Suomirock mm. Eppu Normaalin saattamana näytti elävän nousukautta, ja kuin onnenkantamoisena oli Provinssirock syntynyt juuri sopivaan saumaan. Viitisen tuhatta lipun ostanutta ei voinut olla väärässä. (Tuulari 2000, 13)

Neljäntenä vuonnaan, 1982, Provinssirock laajentui kaksipäiväiseksi tapahtumaksi, ja elävää musiikkia soitettiin jo kolmella lavalla. Musiikkia oli tarjolla salsarytmeistä New Orderiin, ja alueella nähtiin myös teatteria ja performanssitaidetta. Provinssirock oli nuorisokulttuurin kehto, jossa soljuivat sulassa sovussa sen eri lajit. (Tuulari 2000, 30-31)

Vuonna 1986 Provinssirock onnistui artistivalinnoillaan jysäyttämään potin, ja festivaali paisui 40.000 kävijämäärällä Suomen suurimmaksi rockfestivaaliksi. Toki oli

budjettiinkin panostettu panttaamalla muutamien Kemu-aktiivien kotitalot. Festivaalin budjetti oli noussut 1,8 miljoonaan markkaan, ja vauhti oli kova. (Tuulari 2000., 53-56) Koska Kemu ry:n toimintaperiaatteet olivat aatteelliset, haluttiin hyvä myös laittaa kiertoon. Perustettiin Vaasan läänin kehittyvän musiikin koulutussäätiö, ja jaettiin avustuksia alueen elävän musiikin tekijöille. Avustuksia ei annettu ainoastaan kulttuurin tekijöille, vaan myös humanitaarisiin tarpeisiin, muun muassa Afrikassa toimiville järjestöille. (Tuulari 2000, 59, 61)

Vuosien 86-89 Provinssirockin nousukaudesta tultiin alas kovalla rytinällä. Talouden taantuma, kyseenalaiset investoinnit, liiallinen ja tappiollinen klubitoiminta sekä varmasti monet muut tekijät olivat jättäneet jälkensä. Kesän 1991 Provinssirock oli floppi niin ohjelmallisesti kuin taloudellisestikin. Kemulta loppuivat rahat, ja yhdistys oli pahasti velkaantunut lainattuaan rahaa muun muassa Kemu Säätiöltä. Aiemmin Provinssirockin sisällä järjestetty WOMAD -maailmanmusiikkifestivaali oli irrotettu elokuulle omaksi tapahtumakseen. (Tuulari 2000, 100-107)

Viimeinen Kemu ry:n järjestämä Provinssirock järjestettiin 1992. Vaikka festivaali meni taloudellisesti reilusti voiton puolelle, ei se enää onnistunut pelastamaan taustayhdistystään. Kemu ry haettiin konkurssiin. (Tuulari 2000., 110-111)

Provinssirock tarvitsi jatkajan, ja niin perustettiin Seinäjoen elävän musiikin yhdistys Selmu ry syksyllä 1992. Sen ensimmäinen Provinssirock järjestettiin 1993, kun tapahtumaa lähdettiin elvyttämään takaisin kohti sen monikansallista ja ohjelmallisesti ansiokasta loistoa. Jos Kemu oli esimerkillisesti hoitanut sosiaalisen ja kulttuurisen kestävyiden roolimallin työtä, oli Selmu tarkoitus rakentaa myös taloudellisesti kestävämmälle pohjalle. (Tuulari 2000, 128, 132)

Useamman ailahtelun vuoden jälkeen saatiin Provinssirockin suunta palautettua takaisin kohti nousua. Käännekohtana toimi lopulta vuoden 1997 festivaali, joka oli myös ensimmäinen kolmipäiväinen Provinssirock. Festivaali oli ohjelmaltaan laadukas, ja huomattavat satsaukset kannattivat. Festivaalista jätettiin pois erilaiset klubit, ja keskityttiin olennaiseen. Provinssirockin ja Selmun pyörittäminen myös ammattimaistuiivat hiljalleen. (Tuulari 2000, 162-163)

2000-luvulle Provinssirock siirtyi ennätysmyyntien saattelijana, kun tapahtuma oli paisunut peräti 57.000 kävijän mittoihin. Enempää alueelle ei olisi enää mahtunutkaan. (Tuulari 2000, 201)

Vuonna 2008 Provinssirock juhli jo kolmattakymmenettä festivaaliansa, ja juhluvuoden ennennäkemättömän kovan artistikattauksen saattelijana teki viimeisimmän yleisöennätyksensä, yli 80 000 kävijää. (Finland Festivals 2008)

4.2 Provinssirock tänään – kestävän kehityksen haasteet

Provinssirockilla on pitkä aatteellinen historia taustallaan, sen molempien taustayhdistysten Kemu ry:n ja Selmu ry:n kautta. Mielestäni muun muassa Maailman-Karnevaalit ja WOMAD -festivaalit 80- ja 90-luvun taitteessa, sekä lahjoitukset niin alueellisen kulttuurin kehitykseen kuin kansainvälisiin humanitaarisiin kohteisiin kertovat selkeää viestiä yhdistysten sosiaalisesta ja kulttuurisesta välittämisestä. Toimintatarkoituksensa mukaisesti molemmat yhdistykset ovat tehneet rajusti töitä alueellisen kulttuurin ja musiikin hyväksi, ja sotkeneet lusikkansa yhteen jos toiseen soppaan pienestä levymerkistä aina erilaisiin osakehankintoihin asti.

Provinssirockin taustalla on aina kytenyt myös ekologisen kestävän kehityksen liekki. Aluedekoraatiot on kautta aikain rakennettu kierrätys- ja ylijäämämateriaaleista, ja alueen erilaisia elementtejä ja rakennustarpeita on pyritty uusiokäyttämään jo ihan taloudellisistakin syistä. Varsinaisen heräämisen ympäristöasioihin Provinssirock koki viimeistään Youopen Green'n'Clean -ympäristöohjelman myötä. Keväällä 2008 festivaalin promoottori Juha Koivisto toi eteeni ympäristömerkin hakulomakkeen täytettäväksi, ja vielä saman kevään aikana Provinssirockille myönnettiin Youopen Green'n'Clean -ympäristömerkki (Festarit.org 2008)

Provinssirock oli muiden ympäristömerkin saaneiden suomalaisten festivaalien tavoin jo valmiiksi ympäristösertifikaatin vaatimalla tasolla. Suomen lait, viranomaisten määräykset ja yleiset käytännöt ottivat jo valmiiksi ekologisen kestävän kehityksen huomioon ainakin jollakin tasolla.

Green'n'Clean -ympäristömerkin ajatuksena kuitenkin on, että kukin sen ansainnut festivaali tekee kehityssuunnitelman, jota se Youropen tarjoamien internettyökalujen avulla vie eteenpäin vuosi vuodelta. Kehitystä seurataan erityisen pisteytystekniikan kautta, ja sitä on tapahduttava joka vuosi. Internettyökalun kautta festivaali voi kartoittaa hyvinkin tarkasti ympäristötoimenpiteidensä tason. Green'n'Clean -sivustot tarjoavat jäsenilleen myös hyviä ja erityisesti festivaalientäälle kohdennettuja www-dokumentteja, muistilistoja ja koostettua informaatiota ympäristötyön kehittämiseksi. (Yourope 2006c)

Vuoden 2009 festivaali ja sitä edeltänyt kevät menivät vielä ympäristökysymyksiin perehtyessä ja tilannetta tunnustellessa. Muutoksien kannalta Provinssirockin alue ei ole kaikista helpoin, sillä se rajoittuu yhtäältä suojeltuun Etelä-Pohjanmaan maakuntamuseon alueeseen perinnetalon alueineen ja Törnävän kartanoineen (Seinäjoen kaupunki 2010) , ja toisaalta metsäalueeseen, josta osa on suojeltua. Osa suojelluista taloista sijaitsee festivaalialueen sisällä. Aluetta halkoo myös joki, joka aiheuttaa alueen kehittämisessä omat haasteensa. Tapahtuma-alueen ollessa tiukasti puristuksissa, ei sinne juurikaan ole mahdollista saada lisätilaa erilaisten toimintojen rakentamiseen.

Alueellisista haasteista hyvänä esimerkkinä toiminee yrityksemme kartoittaa vihreämpiä vaihtoehtoja sähköenergian tuottamiseksi, löytämättä kuitenkaan ratkaisua. Seinäjoen alueella ei ollut tarjolla ympäristöystävällisempää verkkosähköä pyynnöistä huolimatta, ja tapahtuman sijainnista johtuen emme päässeet kokonaan eroon esiintymistekniikkaa varten hankituista aggregaateista. Vaikka festivaali on järjestetty samalla alueella koko sen historian ajan, ei alueen sähkönjakelua ole koskaan kehitetty niin, että festivaalin sähköenergian tarpeet voisi kattaa verkkovirralla. Tämä lienee toki ymmärrettävää, sillä alue toimii jalkapallokenttänä ja kansalaisten puistoalueena 11 kuukautta vuodesta.

Aluetta on siivottu tehokkaasti niin festivaalin aikana kuin sen jälkeenkin, sillä puistoalueen on haluttu säilyvän siistinä ja käyttäjilleen miellyttävänä paikkana niin festivaalin aikana kuin muulloinkin. Pääosin talkoolaisista koostuva siivousryhmä toimii läpi tapahtuman, ja urheiluseuroista on palkattu henkilökuntaa toteuttamaan niin yösiivouksia kuin ympäristönkin siistinä pitoa. Lajittelussa on kuitenkin ollut toi-

vomisen varaa, ja valtaosa jätteestä päätynyt kaatopaikalle, vaikka periaatteessa lajitteluastioita on ollut tarjolla usealle jakeelle. (Liite 1, Provinssirockin jätemäärät 2008-2010)

Alueen roskaantumista estääksemme, ja toisaalta siistinä pitoa helpottaaksemme, emme muutamaan vuoteen ole sallineet alueella tai sen läheisyydessä lehtien tai lentolehtisten jakoa. Aiemmin Provinssi-lehteä jaettiin liitteenä ilmaisjakeluun kuuluvassa musiikkilehdessä, ja alue hiljalleen täyttyi viikonlopun aikana hylätyistä lehdistä ja paperisilpusta. Jonkin verran elintarvikkeiden maistatusta on tehty, mutta tuolloinkin roskisten sijoittaminen maistatuspisteelle ja sen läheisille kulkureiteille sekä siivouspartion tehoryhmät ovat pitäneet alueen siistinä.

Provinssirockin anniskelualueet käyttivät pitkään pestäviä kovamuovituoppeja, ja hiljalleen oltiin siirtymässä tarjoilemaan alkoholijuomat suoraan niiden kierrätyskelteisistä pakkaustölkeistä. Vuonna 2009 kaikki Provinssirockin ravintola-alueet käyttivät ainoastaan tölkkejä, jotka kerättiin takaisin kierrätykseen panttijärjestelmän kautta. Ravintoloissa ympäristöä oltiin muistettu siis jo pidemmän aikaa. Tämä kuitenkin oli ristiriidassa Provinssirockin tapaan, jossa omia juomia sai tuoda festivaalialueelle ainoastaan kertakäyttöisissä muovituopeissa. Artistien tiukentuneet turvallisuusmääräykset vaativat, ettei pulloja tai muita suljettavia astioita saanut tuoda festivaalialueelle, ja janoisten asiakkaiden dilemma oli ratkottu kehittämällä tuopinvaihtojärjestelmä. Toimenpide palveli hyvin asiakkaita ja artisteja, muttei ollut kovin ekologinen lavedustojen peittyessä tallautuneeseen muovisiruun. Kertakäyttöiset muovituopit eivät olleet kovinkaan kestäviä, joten tuoppeja kului tuhansittain.

Muutamia toimenpiteitä kuitenkin tehtiin. Provinssirockin nettisivustoiden alle kerättiin yhteismatkoja ja bussikyytejä tarjoavia tahoja, ja nettifoorumille lanseerattiin Kohtauspaalu, jossa tapahtumaan saapuvat saattoivat etsiä ja tarjota kyytejä eri puolilta Suomea. (Provinssirock 2010b) Oli myös pääportin tuntumaan sijoitettu pyöräparkki, jolla kannustettiin paikallisia saapumaan auton sijasta pyörällä festivaaleille.

Jaettujen autokyytien lisäksi kannustimme asiakkaitamme yhä enemmän käyttämään julkisia kulkuneuvoja, ja korostimme viestinnässämme muun muassa Rokkijuna -yhteistyötä VR:n kanssa. Nettisivuillemme sekä Provinssirock-lehteen teimme isompia nostoja festivaalibussista ja sen kulkureiteistä, sekä muista julkisista kulkuvälineistä. Lisäsimme tietoa kierrättämisestä ja kannustimme viemään roskat aina roskalaatikkoon saakka. Sloganina käytimme hurjahkoa ”Recycle or die!”-lausahdusta. (Provinssirock 2010c)

4.3 Ensimmäinen ekoaskel 2010

Syksyllä 2009 päätettiin, että seuraavan vuoden festivaaliin panostettaisiin tosiaan myös ekologisen kestävän kehityksen saralla. Aiempina vuosina tulleita ideoita valjastettiin käyttöön, ja asetettiin pieniä tavoitteita muutoksen aikaansaamiseksi. Nyt tahdottiin korjata kurssia kohti kestävämpää festivaalia. Minut nimitettiin tuotantoryhmän vihervastaavaksi, ja pistettiin hommiin.

Provinssirockin jätemäärät kertoivat karua faktaa; vuonna 2009 jätteitä oli syntynyt peräti 54,5 tonnia. Jätteistä melkein 85% päätyi kaatopaikalle ja ainoastaan 5,8% kierrätettäväksi. (Liite 1) Lajittelu yleisöalueella jäi useimmiten tekemättä, ja esimerkiksi biojätettä kerättiin lähinnä taka-alueilla työntekijäruokailussa sekä artisticateringissa. Tiedettiin, ettei biojätettä juuri hyödyttänyt kerätä yleisöalueilla, sillä ruokajätteen määrä oli minimaalista eikä juuri kukaan viitsisi kaapia tähteitä lautaltaan ensin toiseen astiaan, ja sitten lajitella lautasta, kuppia ja ruokailuvälineitä toiseen astiaan. Hyvä kun roskat juuri ja juuri päätyivät yhteen roska-astiaan maan sijasta. Jätehuollossa oli tapahduttava muutosta parempaan.

Onnistuakseen yleisöalueilla kierrätyksen on oltava helppoa ja yksinkertaista, selkeästi ohjeistettua ja vieläpä hauskaakin. Suomessa ei vielä ole Britannian kaltaista kulttuuria ekologisemmista festivaaleista, joilla yleisö osaa odottaa kierrätystä ja on tottunut kierrättämään.

Ilosaarirockille vuonna 2009 tehty opinnäytetyö ”Suurten ulkoilmatapahtumien ympäristövaikutukset” kartoitti festivaalijärjestäjien näkemyksiä ympäristötyöstä. Yh-

deksi suurimmaksi dilemmaksi ympäristötyössä tuntui rakentuvan se, että entistä tiedostavammat asiakkaat kyllä vaativat festivaaleilta toimia ympäristön suojelemiseksi, mutteivät itse festivaalin aikana toimi samoin. Valveutuneisuudestaan huolimatta yleisöä on vaikeaa saada mukaan ympäristötyöhön festivaalilla, kuten vaikkapa kierrättämään. Ehdotettiin, että yleisö kokee tullessaan festivaalille lomalle, eikä jaksakaan silloin kantaa huolta arkisista asioista. (Leinonen, 2009, 38)

Jotta kierrättämisen perinne saataisiin todenteolla polkaistua käyntiin, käytiin siitä keskustelua myös vuoden 2010 maaliskuussa järjestetyssä Suomen Rockfestivaalit ry:ssä. Kuten Ilosaarirockille valmistuneessa opinnäytetyössäkin, myös SURFissa todettiin muutosten menevän parhaiten läpi, jos ne tehtäisiin kaikilla suurimmilla rockfestivaaleilla. (Leinonen, 2009, 39)

Provinssirockin ensimmäiseksi vihreämmäksi ekoaskeleeksi muodostui SURFin linjausten kautta siirtyminen biohajoaviin kertakäyttöisiin astioihin ja aterimiin. Se toi huomattavasti helpotusta ympäristölle, ja teki kierrätyksestä yksinkertaisen. Yleisö saattoi heittää kaiken ruokailuun liittyvän suoraan biojätteeseen, eikä lajittelusta tarvinnut huolia. Jotta askel olisi oikeasti merkittävä, ja jotta kierrätys onnistuisi ilman jakeiden saastumista, oli varmistettava myös ruokapisteitä vuokranneiden yritysten sitoutuminen biohajoavien kertakäyttöastioiden käyttöön. Se varmistettiin uusimalla käytössä oleva sopimus pohja, johon lisättiin sanktio väärin ruokailuvälinetuotteiden käytöstä. Sopimukseen lisättiin myös selkeät kierrätysohjeet, joiden toivottiin parantavan kierrättämistä ruokamyynnin osalta.

Tulosta syntyi lähes 2,5 tonnin edestä, kun kerätyn biojätteen määrä nousi alle sadasta kilosta yli 2,5 tonniin! (Liite 1)

Kierrätyksen tukemiseksi perustettiin jo aiemmin haaveissa ollut Green Team, jonka tehtävänä oli osana siivousryhmää neuvoa festivaaliasiakkaita kierrättämisessä. Green Teamille toimitettiin etukäteen koulutusmateriaalia kierrätyksestä Provinssirockissa.

Suurin osa Green Teamin työpareista sijoitettiin isoimpien kierrätyslaatikoiden tuntumaan, josta he auttoivat asiakkaita oikeisiin valintoihin. Green Teamin vastuulla

oli myös festivaalialueen parannellun kierrätyspisteen hoito. Kierrätyspisteelle saattoi tuoda maasta löytämiään kierrätettäviä pulloja ja tölkkejä, sekä vaikkapa säilyketölkkin tai käytetyt patterit. Lisäksi siellä osattiin neuvoa kierrätykseen liittyvissä kysymyksissä aina tarpeen tullen. Toinen kierrätyspiste rakennettiin Camp Provinssiin, jossa saattoi kierrättää lasia, metallia, paperia, pahvia, muovi- ja lasipulloja, biojätettä ja kaatopaikkajätettä. Molemmista pisteistä tiedotettiin Provinssirockin lehden ja nettisivujen info-osiossa, ja ne oli merkitty kartalle.

Camp Provinssin siisteyteen panostettiin myös ohjeistuksen kautta. Provinssirockin majoitussivuilla oli ennakkoon luettavissa erilaisista kierrätysmahdollisuuksista, alueen säännöistä ja palveluista. Jokaiselle halukkaalle toimitettiin roskapussi omien roskien keräämistä varten, ja alueen siivousryhmä keräsi hylätyt pullot kierrätettäväksi. Camp Provinssin lajittelupiste sijaitsi leirinnän infopisteen lähistöllä, ja apua kierrätykseen sai tarvittaessa.

Camp Provinssiin oli kiellettyä tuoda muuta kuin perinteisiä telttailuvälineitä. Preskut sallittiin, mutta katosrakennelmat ja etenkin sohvakalustot ja muut suuremmat turhakkeet olivat kiellettyjä. Camp Provinssissa oli jo toista vuotta käytössä kertakäyttögrillien tuontikielto. Myös muunlaiset grillit kehoitettiin turvallisuussyistä jättämään kotiterassille. Osasyynä kieltojen asettamiseen oli jo aiemmin mainittu, ja Raumanmeren Juhannuksessa ikävästi todistettu, turvallisuusriski. Valvonnan vaikeuden lisäksi kertakäyttögrillit myös kytevät hurjan pitkään, ja siten aiheuttavat paloturvallisuusriskin roskiksissa. Omien grillien sijasta Camp Provinssissa oli kaikkien sen asukkaiden käytettävissä yhteiset nuotiopaikat, jotka toimivat ruoanvalmistuksen lisäksi sosiaalisina kohtaamispaikkoina, ja muun muassa isännöivät useita spontaaneita nuotiolauluhetkiä.

Purun ajaksi Provinssirockin alueelle palautettiin rakennusjätelavan lisäksi myös lavan puujätteelle. Muutoinkin rakentamisessa pyrittiin säästeliäisyyteen ja materiaalin uusiokäytön mahdollistamiseen. Rakennusjäte väheni viidestä tonnista yhteen, ja puuta kerättiin kierrätystä varten peräti kaksi tonnia. (Liite 1)

Biojättemäärien rajun nousun lisäksi myös hyötykäytettävien jätteiden keräys parani, ja kokonaisjättemäärästä päätyi 2010 kierrätykseen jo 15,5% vuoden 2009 pa-

han notkahduksen jälkeen. Myös kokonaisjättemäärä laski reilusti. (Liite 1) Kierrätykseen päätyneiden jätteiden määrä kipusi prosentuaalisesti samalle tasolle ympäristötyöstään tunnetun Ilosaarirockin kanssa. (Ilkka-lehti 2010) Jätteen vähentäminen ja laadullinen parantaminen ovat tärkeitä ympäristötekoja, sillä suurimmat yksittäiset saastuttajat tapahtumatuotannossa ovat jätteet ja rahat.

Otimme uudelleen yhteyttä Seinäjoen Energiaan, jota olimme jo vuonna 2009 lähestyneet hartaalla toiveella saada käyttöömme vihreää sähköä. Tuolloin sitä ei ollut tarjolla. Olimme kuitenkin päättäneet yrittää uudelleen, ja tällä kertaa yritys tuotti tulosta. Seinäjoen Energia tarjosi sähkösopimuksen tekemistä vesisähköstä, joka ajettaisiin suoraan festivaalialueemme läpi virtaavasta Seinäjoesta Kyrkösjärven ja Kalajärven vesivoimaloissa. (Ilkka-lehti 2010)

Halusimme vihertää myös fanituotemallistoamme, joka tehtiin ensi kertaa kokonaan orgaanisesta puuvillasta valmistetuilla tuotteilla. Painovirheen takia suurin osa ekopaidoistamme tosin jäi myymättä, eikä uusia paitoja enää ehditty painattaa varastosta loppuneelle ekokankaalle. Tämä oli suuri takaisku, ja jouduimme tyytymään perinteisiin t-paitoihin. Kangaskassit kuitenkin saimme ekopuuvillasta. Lisäksi mallistossamme oli ensi kertaa kierrätystuotteita, jotka oli tehty aiempien Provinssirockien ylijäämätuotteista, kuten paidoista ja rannekkeista. Tuotevalikoimassa oli kahdenlaista kukkaroa, avaimenperä sekä vanhoista julisteista tehtyjä rintanappeja, jotka kaikki valmistutimme yhteistyössä Seinäjoen Ammattikorkeakoulun muotoilun yksikön opiskelijan kanssa.

Jotta näkyisimme myös asiakkaillemme vihreämpänä festivaalina, ja saisimme heidät osallistumaan kanssamme ympäristötekoihin, toimme vihreää ajatusta esille markkinoinnissamme entistä enemmän. Provinssirockin jo odotetuksi hitiksi muodostunut lehti sai internetsivujen tapaan visuaaliseen ilmeeseensä vihreitä elementtejä vihreiden nurmien ja telttailuelementtien muodossa, sekä oman ”Oo Vihree!” -artikkelin Provinssirockin ympäristöteoista. Festivaalikävijän oppaassa painotettiin kierrättämisen tärkeyttä ja muistutettiin museoalueen ja lähimetsien herkästä ympäristöstä, jota ei sovi roskata. Festivaalivieraiden motivoimiseksi järjestimme mm. kilpailun, jossa tuli suunnitella oma ekologinen rider. Informaatiota oli tarjolla runsaasti, mutta jälkikäteen sanottuna emme ehkä onnistuneet erityisen

hyvin nostamaan näkyviin Provinssirockin arvojen vihertymistä, vaan ne jäivät yrityksestä huolimatta hieman taka-alalle ja lapsen kenkiin.

Provinssirockin ensimmäinen vihreä ekoaskel oli hyvä lähtölaukaus kohti aidosti vihreämpää festivaalia. Keskityimme muutamiin meille tärkeisiin ja helposti muutettaviin teemoihin, emmekä yrittäneet kerralla liikaa. Tehdyt toimenpiteet ja niistä saadut tulokset jättivät jälkeensä innostuneen ja onnistuneen tunteen, mikä taas toimii loistavana indikaattorina tulevien vuosien ja toimenpiteiden varalta.

Jotakin tärkeää jäi kuitenkin puuttumaan; pitkäjänteinen suunnitelmallisuus. Emme tehneet tarkkaa analyysiä festivaalimme senhetkisestä tilasta, emmekä sen kummemmin pohtineet, minkälaisia muutoksia haluamme nähdä pitkällä jännteellä syntyvän. Pohdimme toki yksittäisten tekijöiden vaikutusta festivaalin kestäväan kehitykseen, muttemme sen tarkemmin syventyneet pohtimaan mitä tahdomme prosessilla ja toimenpiteillä saavuttaa.

Kestävä johtaminen ja kommunikaatio on pitkäjänteisen ympäristötyön a ja o. Arvojen toteuttamiseen tulee sitoutua jokaisella festivaalin aspektilla, aina dekoraatiosta hankintoihin. Se vaatii henkilöstön koulutusta ja ohjaamista, ja tämän koulutuksen on lähdettävä liikkeelle festivaalin ydinorganisaatiosta. (Jones, 2010, 11) Provinssirockissa 2010 koulutuksellisuus kohdistui lähinnä Green Teamin jäseniin, joille tuotettiin materiaalia festivaalin kierrätyksestä ja kestävästä kehityksestä yleensä.

Ympäristöasiat ikään kuin kulkivat pienenä sivujuonteena suuren festivaalin tuotannon kyljessä. Emme ehtineet rakentaa kirjallista suunnitelmaa muutoin kuin siltä osin, mitä ympäristöviranomainen jätehuoltosuunnitelmaksi vaatii. Hyvä, tarkka ja monipuolinen suunnitelma on kuitenkin festivaalin ympäristötyön tukipilari. Hyvän ympäristö- ja jätehuoltosuunnitelman tulee sisältää perinteisen jätehuollon lisäksi myös kehityksellinen aspekti, jossa suunnitellaan toimenpiteitä ja asetetaan konkreettisia tavoitteita niin senvuotiselle festivaalille kuin pidemmälläkin aikajaksolla. Hyvän suunnitelman tulee myös avata toimien tärkeyttä suhteessa muihin toimenpiteisiin, ja parhaassa tapauksessa osoittaa toimenpiteiden taloudellinen vaikutus. (Jones, 2010, 3-11) Vaikka suunnitelmallisuus jäikin vajavaiseksi, otim-

me onnistuneesti, ja yllättävän laajastikin, kantaa festivaalin yksittäisiin kestävän kehityksen haasteisiin. Teimme hyviä ja aidosti merkittäviä ympäristötekoja muun muassa vaihtamalla kertakäyttöastiat biohajoaviin tuotteisiin, ja tuomalla tämän näkyväksi myös ulkopuolisten myyjien sopimuksiin.

Kierrätyksemme kehittyi hurjasti muutoinkin, muun muassa uusien kierrätyspisteiden sekä Green Teamin opastuksen kautta.

Epäonnistuimme kuitenkin tuomaan ympäristötekoja yhden nimittäjän alle, jolloin vihertymisemme brändäyskin epäonnistui. Teemaslogan ”Oo vihree!” tuli mukaan vasta aivan viime metreillä Provinssirockin lehden artikkeleita koostaessamme. Jotakin sen kaltaista olisi vaadittu jo aiemmin, jotta meidän olisi ollut helpompi vahvistaa medialle ja yleisölle lähettämäämme viestiä, ja tuoda sitä esiin mainonnassa sekä Provinssista tehdyissä lehtijutuissa.

Ympäristötekojen liittäminen yhden yhteisen nimittäjän alle on onnistunut oivasti muun muassa Roskildessä, jossa jokainen ympäristöteko ja -kampanja liitetään ”Green Footsteps” -ohjelmaan. Green Footsteps puolestaan näkyy kaikkialla festivaalin markkinoinnissa. (Jones, 2010, 38)

Koulutuksellisuuden ja kestävän johtamisen puute johti myös siihen, ettei kestävän kehityksen ideologiaa ja toimenpiteitä ulotettu vaikeammille alueille, kuten hankintoihin ja rahteihin. Ympäristöteoissa keskityttiin pääasiallisesti jätehuoltoon koskettaviin tekoihin, ja yksittäisiin toimenpiteisiin, sen sijaan että kestävän kehityksen suunnitelmallisuutta olisi yletetty kaikkiin festivaalin tuotannon osa-alueisiin asti.

4.4 Provinssirockin vihreät intressit

Provinssirockin vihreitä kestävän kehityksen intressejä tuntuu kovin vaikealta määrittellä. Ne eivät ole suoraviivaisia, eikä vihreämmän muutoksen tahtotila ole selitettävissä jollakin tietyllä tekijällä. Vihreämmän tulevaisuuden tavoittelu on seurausta monesta.

Vaikka Provinssirock on ammattimaisesti tuotettu ja toteutettu tapahtuma, jolla on aivan oikeaa bisnesarvoa, on se kuitenkin tekijöidensä summa. Ehkäpä juuri se onkin tärkein syy vihertymiseen. Tapahtuman tekijöiden sisältä kumpuava tarve välittää ympäristöstä ja kohentaa tapahtuman arvoja.

Toisaalta kyse on länsimaisen yhteiskuntamme arvoista, sillä ne heijastuvat niin meihin tekijöihin kuin luovat painetta yritysten ja yhteisöjen ympäristöteoille. Tänä päivänä ympäristön huomioonotto teoissa ja toimenpiteissä on jopa trendikästä, ja lisääntymässä vinhaa vauhtia.

Euroopan festivaalien kattojärjestö Yourope edellyttää jäseniltään vihreitä toimia ja kestävän kehityksen arvopohjaa, ja tukee kunkin tapahtuman kehitystä kohti vihreämpää tulevaisuutta niin Green'n'Clean -ympäristömerkin, internetin välityksellä toimivan seurantatyökalun kuin lukuisten koulutusten ja kansainvälisten konferenssien kautta. (Yourope 2006c) Youropeen 64:stä jäsenestä kuitenkin vain 24 on ansainnut ympäristömerkin, joten se ei voi olla ainut syy toimillemme, vaikka ympäristömerkki meillä onkin.

Trendi festivaalien vihertymisessä ulottuu Youropea laajemmalle, ja internetistä hetken hakemalla löytää lukuisia voittoja tavoittelemattomia yrityksiä sekä muita yhteisöjä, jotka ovat olemassa vain ja ainoastaan tukeakseen festivaaleja tai ylipäätään luovan alan tekijöitä kestävän kehityksen, vihreiden arvojen, vihreiden jalanjälkien ja hiilijalanjälkien mittausten viitoittamalla tiellä: A Greener Festival, Yourope, Julie's Bicycle, Green Futures Festivals, the Woodstock Principles, Virtual Festivals ja niin edelleen.

Ehkäpä ympäristökysymykset myös istuvat hyvin luovien alojen maailmaan. Luovat alat eivät tokikaan ole niitä maapallon suurimpia saastuttajia, mutta juuri oikea ryhmä rakentamaan vihreämpiä toimintatapoja ja vaikuttamaan yleisönsä käyttäytymiseen pysyvästi. Vihreät arvot saavat tukea luovien alojen innovaatioista, ja toisaalta kulttuurialojen ihmiset koetaan usein tiedostavina.

Toisaalta, en voi olla kertomatta eräästä löydöstäni, joka kuvaa hyvin minkälaisista jätemääristä festivaaleilla on lopulta kyse. Valtion ympäristöhallinto kertoo nettisi-

vuillaan Suomen kotitalouksissa syntyvän vuodessa keskimäärin 270 kiloa jätettä asukasta kohti. Jätteitä syntyy yhteensä 1,4 miljoonaa tonnia, ja siitä 0,9 miljoonaa tonnia päätyy kaatopaikalle. (Valtion ympäristöhallinto 2010f) Tein pieniä laskutoimituksia. Päivittäiseksi jätemääräksi tulee noin 0,74 kiloa. Tämän kun kertoo Provinssirockin vuoden 2010 kävijämäärällä (62.000), saadaan festivaalivieraidemme viikonlopun normaaliksi keskimääräiseksi jätemääräksi 45 863 kiloa, eli 45,86 tonnia. Noin 64,3% kotitalousjätteistä päättyy kaatopaikalle.

Provinssirockin kokonaisjätemäärä oli vuonna 2010 45,126 tonnia (Liite1). Lukuihin kuuluvat majoituspalveluista ainoastaan Selmu ry:n hallinnoimat alueet. Aivan koko totuutta luvut eivät tokikaan kerro, mutta saivat ainakin minut ajattelemaan.

Palkintona vihertymisestä, ympäristöteoista ja etenkin yleisönsä sekä yhteistyökumppaneidensa herättelystä kohti kestävämpää festivaalia ei ole pelkästään kestävämpi tulevaisuus, vaan myös tärkeän arvomaailman rakentaminen, jopa perintö, tuleville polville. (Jones 2010, 10)

Festivaalin vihertyminen on erinomaisesti valjastettavissa myös markkinoinnin juh-daksi. Tärkeää ovat kuitenkin aidot teot, sillä viherpesu ei pidemmän päälle hyödytä vaan näyttäytyy kyllä lopulta läpinäkyvänä markkinointivetoisena huuhaana. (Jones 2010, 38-39) Aitoa vihertymistä sen sijaan kehtaa, ja on syytäkin, mainostaa ja markkinoida. Yhä tiedostavampi yleisö kyllä äänestää lompakollaan, ja median positiivinen huomio on aina tervetullutta.

Yleisesti uskotaan, että tulevaisuudessa ympäristökysymykset nousevat yhä tärkeämpään asemaan ostopäätöksiä tehtäessä. Tuolloin on hyvä olla yksi kestävä kehityksen edelläkävijöistä, kun vihreistä askelista tulee myyntivaltti. (Jones 2010, 8, 10)

Myös taloudelliset säästöt ovat yksi intressi. Etenkin tulevaisuudessa jätehuollon hinnat tulevat nousemaan kaatopaikkajätteen osalta rajusti. Lisäksi supistukset polttoaineen ja energian käytössä, kestävämpi rakennustarpeiden kuluttaminen, nyt jo olemassa olevat huojennukset kierrätettäville ja uusiokäytettäville jätejakeil-

le, jätteen vähentyminen ja hankinnat saattavat tuoda yllättäviäkin säästöjä. (Jones 2010, 8-9)

Uskon kuitenkin Provinssirockin yhdistystaustalla olevan paljolti merkitystä siinä, että juuri me, ja juuri tässä tapahtumassa, päätimme ottaa vihreämmät arvot ja kestävä kehityksen omaksi missioksemme. Aatteellisena yhdistyksenä olemme ennenkin kannattaneet erilaisia humanitaarisia ja sosiaalisia arvoja. Mielestäni ekologinen kestävä kehitys on toisaalta myös sosiaalista kestävä kehitystä. Meillä Suomessa asiat ovat hyvin, joten tuhlaamme surutta. Ilmastonmuutos ei ole koskettanut meitä kovin kovalla kädellä, joten voimme katsoa olleemme tähän asti onnekkaita.

Sen sijaan ilmastonmuutoksesta kärsivät ja tulevat kärsimään eniten köyhät kehitysmaat, jotka eivät edes ole syyppäitä ilmastonmuutokseen. Vain alle 0,5% koko maailman päästöistä on vähiten kehittyneiden maiden tuottamaa, ja lopuista kantaa vastuun teollisuusmaat. Silti nämä noin puoli miljardia ihmistä saavat kärsiä eniten. Kehitysmaat sijaitsevat pääosin trooppisilla alueilla, joissa ilmaston lämpeneminen tuntuu eniten; se myös kuivaa jo kuivuudesta kärsiviä alueita ennestään. Ravinnontuotanto vaikeutuu, ja mahdollisuudet ilmastonmuutoksen vaikutuksiin sopeutumisessa ovat teollisuusmaita heikommat. Luonnonkatastrofeista puhumattakaan. (Ulkoasiainministeriö 2007)

Intressejä muutokselle on siis monia. Niille kaikille on kuitenkin yhteistä yksi piirre:

”Kestävä kehitys on kehitystä, joka tyydyttää nykyhetken tarpeet viemättä tulevilta sukupolvilta mahdollisuutta tyydyttää omat tarpeensa”. -Gro Harlem Brundtland, 1987. (Valtion ympäristöhallinto 2010e)

Miljoonia ihmisiä vuosittain viihdyttävä tapahtumabisnes ei voi kääntää katsettaan pois tosiasioista. Myös sen on kannettava kortensa kekoon kestävämmän tulevaisuuden puolesta. Vaikka tapahtumabisnes onkin vain häviävän pieni saastuttaja teollisuuteen rinnastettuna, on se kuitenkin osasyllinen luonnon ja luonnonvarojen jatkuvaan tuhoon. (Jones 2010, 4)

5 YHÄ VIHREÄMPI TULEVAISUUS - KEHITYSAJATUKSIA

Seuraavassa luvussa avaan kehitysajatuksiani Provinssirockin yhä vihreämmän tulevaisuuden osalta. Lukua on jaoteltu osittain tutulla kaavalla helpottamaan kehitysajatuksien lukua. Yritin luoda lukuun mahdollisimman konkreettisia ja toteutuskelpoisia esimerkkejä tulevaisuuden ympäristöteoista ja kehitystoimista, jotta ajatustyöstäni olisi aitoa apua vuoden 2011 Provinssirockin suunnittelussa. Yritin tarttua etenkin niihin aiheisiin, jossa vuoden 2010 ensimmäisessä ekoaskeleessa koimme haasteita tai epäonnistuimme.

5.1 Vihreää koulutusta

Provinssirock on jo saanut huomattavia lisäresursseja kestävämmän festivaalin suunnitteluun tämän opinnäytetyön muodossa. Lisäksi sen taustayhdistys Selmury hallinnoi tällä hetkellä tapahtumatuotannon kestävä kehityksen hanketta, jossa tehdään tilannekartoitusta sekä mallinnetaan hyviä ja kestäviä käytäntöjä Seinäjoen seudun suur tapahtumien osalta. Useampi vihreä askel on siis jo otettu kohti vakavasti otettavaa kestävä tapahtumaa.

Provinssirockin ensimmäisen ekoaskeleen tuloksia kirjoittaessani paljastuivat selkeästi tuotantomme kestävä kehityksen heikoimmat lenkit.

Organisaatiomme on kohtalaisen pieni, ja siten sen työntekijät vahvasti työllistettyjä ja monialaisia tekijöitä. Resursseja nopeisiin ja suuriin muutoksiin ei ole. Onkin järkevää jatkaa kestävä kehitystä sieltä, mistä se parhaiten festivaalimme pirtaan kiinnittyy. Raskashallintoiset ja suuret muutokset on kannattavaa unohtaa, ja keskittyä enemmän niihin asioihin jotka joko ovat erityisen tärkeitä muutoksen kannalta tai meille helppoja tehdä. Askel askeleelta ja vuosi vuodelta Provinssirock kehittyy kohti kestävämpää toimintaa, ja jättää oman vihreämmän jälkensä festivaalimaailmaan.

Tärkeintä kestävän kehityksen viestin viemisessä eteenpäin on henkilöstön sitouttaminen. Emme voi olettaa talkoolaistemme sitoutuvan toimenpiteisiin ja ajatuksiin ennen kuin perusorganisaatiomme on ottanut kestävän kehityksen omaksi sydämenasiakseen. Ensimmäinen vuoden 2011 vihreämmistä ekoaskelista on siis kestävän johtamisen kehittäminen ja yhteisen muutosmyönteisen tahtotilan löytäminen.

Tämä on tärkeää myös siksi, että ainoastaan sitoutumalla kehitystyöhön ja sen toimenpiteisiin meidän on mahdollista tuoda kestävän kehityksen teemat ja arvot mukaan jokapäiväiseen työskentelyyn ja päätöksentekoon. Taloudellisten vaikuttimien rinnalle tulisi saattaa myös ajatus ekologisesta kestävydestä, oltiinpa sitten vuokraamassa tapahtumaan aita tai esiintymistekniikkaa, tai vaikkapa valmistele massa artisti-cateringia. Kestävän kehityksen päämäärät eivät lopulta tule toteutumaan ilman organisaation sisäistä konsensusta toimien tärkeydestä, sekä sitoutumista toimien suunnittelemiseen ja toteuttamiseen. Uskon myös hyvän pohjatyön kannattavuuteen, sillä sitä kautta on helpompi löytää joka vuodelle uusia ekotekoja ja toimenpiteitä, sekä ylipäätään toteuttaa ne.

Tällaiseen yhteiseen tahtotilaan päästää koulutuksen, informaation ja kommunikation kautta. Koulutuksellisuutta voisi lähteä hakemaan mielekästä kautta vaikkapa yhteisen ”iltakoulun” kautta, jossa koulutuksellisen osion lisäksi tarjolla olisi ainoastaan eettisesti kestäviä herkkuja; lähiruokaa, Luomua, Reilun Kaupan – ja Fair Trade -tuotteita. Näin aihepiiri uppoaisi kuulijoihin hieman kokemuksellisempaa ja rennompaa kautta, kuin perinteiset kalvosulkeiset ikinä voivat tarjota.

Perusorganisaation lisäksi koulutuksellista otetta on syytä jatkaa myös festivaalin aikaisen organisaation sisälle. Festivaalin aikaisessa organisaatiossa työskentelee monia avainhenkilöitä esimerkiksi hankintojen osalta, jolloin kestävän kehityksen hankintaperusteiden sekä materiaalin kestävän käytön tulisi olla selkeää myös heille. Tällaisia avainhenkilöitä ovat rakennuspäällikkö ja hänen alipäällikkönsä, cateringhenkilökunnan vastaavat, esiintymistekniikan vastaavat henkilöt sekä artistikuljetuksen vastaava.

Kouluttamisen lisäksi kestävän kehityksen vuosittaisista teemoista tulee tehdä helposti omaksuttavaa ja jaettavaa materiaalia. Turhan paperin välttämiseksi materiaali laitetaan Provinssirockin nettisivujen alle extranet-sivustoille, jonne luodaan myös tunnukset. Näin ne henkilöt joille tarkemmat ohjeistukset kuuluvat, saisivat lisämateriaaleja helposti ulottuvillensa. Erilaisten festivaalinaikaisten työpisteiden vastaavia voisi myös kannustaa jakamaan kestävän kehityksen tietoa talkoolaisilleen niin etukäteen lähtevien sähköpostien kautta kuin paikanpäälläkin.

5.2 Vihreämpi viestintä ja ympäristöhuollon suunnitelma

Mainitsin aiemmassa luvussa myös suunnitelmallisuuden puutteesta ja pitkäkestoisesta sitoutumisesta asetettuihin tavoitteisiin. Ratkaisuksi ongelmaan rakennetaan uudenlainen ympäristö- ja jätehuoltosuunnitelma, josta vain osa toimitetaan viranomaisille. Suunnitelma tulee sisältämään suunnitelmia ja kehitystoimenpiteitä niin energiankäytön, kuljetusten ja rahtien, kierrätyksen, jätehuollon kuin hankintojenkin osalta, ja lisäksi keskittymään kullekin vuodelle valitun kestävän kehityksen teeman ympärille muodostettuihin toimenpiteisiin. Vuoden 2011 Provinssirockissa tällainen teema voisi olla Vihreä Viestintä, jossa keskityttäisiin etenkin ylle kirjattuihin kommunikaation ja sitouttamisen haasteisiin. Suunnitelmaan kirjattaisiin myös konkreettisia tavoitteita, kuten kaatopaikkajätteen vähentäminen kierrätyksen ja jätteen tuottamisen vähentymisen kautta.

Viranomaisille palautettava osio ympäristö- ja jätehuoltosuunnitelmasta rakennetaan entistä konkreettisemmaksi ja selkeämmäksi. Sen sijaan, että ympäripyöreästi avattaisiin eri alueille tulevia vessoja, pesupaikkoja ja jäteastioita, tehdään alueesta tarkempia kartoja, jotka osoittavat erilaisten suunniteltujen toimintojen sijainnit, määrät ja asettelun. Näin esimerkiksi kierrätyspisteet konkretisoituisivat myös tekijöilleen, ja toimenpiteistä jäisi kirjallinen jälki tulevia tapahtumia auttaamaan. Erilaiset toiminnot tulisi sijoittaa suunnitelmaan ja kartoille perustellusti ja vastaamaan kunkin alueen tarpeisiin entistä paremmin.

Yleisön aktivoimiseksi mukaan festivaalin ympäristötekoihin on keksittävä ratkaisu. Tehostettu suunnittelu ja toteutus ei auta, ellei yleisöä saada mukaan kestävä-

män festivaalin luomiseen. Siksi festivaalin ympäristöteot brändätään entistä tiukemmin esimerkiksi ”Oo Vihree!” -sloganin alle. Tämä toimisi hyvin yksin Vihreän Viestinnän teemavuoden kanssa. Slogan otetaan mukaan festivaalin viestintään, ja festivaalin nettisivujen ja mainonnan ilmeessä otetaan huomioon vihreä painotus.

Provinssirockin nettisivuille luodaan oma alisivu ”Oo Vihree! -sloganin varaan, jossa on hausalla ja osallistavalla tavalla avattu Provinssirockin ekotekoja. Pelkkä kestävä kehityksen paatos ei riitä innostamaan asiakkaita mukaan, vaan vihreän asenteen ajamisessa on otettava luova ja humoristinen asenne. Kierrättämisen ja muiden ekotekojen tulee olla hauskaa! Hyödyksi hauskuuden esilletuomisessa voisi käyttää sloganeita, jotakin symbolista kuvaa, joka esiintyisi kaikkialla, tai vaikkapa järjestää kilpailun, jossa palkintona olisi ekomatka Provinssirockiin.

5.3 Kehittynyttä kierrättämistä

Yleisön työn helpottamiseksi kierrättämistä kehitetään entisestään. Kierrätyspiisheet Provinssirockin alueella sekä Camp Provinssissa saavat pitkälle näkyvän maamerkin seuraksensa. Tällaisena voisi hyvin toimia jokin pieni torni tai kaari, johon kierrätyslogan sekä tunnussymboli on kiinnitetty huipulle. Elementtien tulee olla niin korkeita, että ne näkyvät ihmismassan yli, ja sellaisenaan uusiokäytettävissä.

Hauskoja sloganeita ja tunnussymbolia pitää viljellä kaikkialle kierrättämiseen. Siis ten niistä tulee tunnistettava elementti, joka itsessään jo kannustaa kierrätykseen. Ehkäpä jonkinlaiset ”beachflag”-liput jäteastiarykelmien kohdalla tai tarrat jäteastioissa ajaisivat asian.

Kierrättämisen on oltava helppoa ja hyvin ohjeistettua. Biohajoavat kertakäyttöastiat helpottavat kierrättämistä jo huomattavasti, mutta lisäksi ainakin jäteastiarykelmiin joissa on useita jätėjakeita valittavana, olisi syytä tehdä ohjeita. Kierrätystä voi helpottaa joko sanallisesti tai vaikkapa symbolein. Tarrat jäteastioissa voisivat olla käteviä; kierrätysmateriaaleista itse tehdyt kyltit toisaalta hauskoja.

Jättemäärän vähentämiseksi tulee asettaa selkeät ja konkreettiset tavoitteet. Edellä kerrotun lisäksi jätteastioiden sijoittelua tulee pohtia entisestään, ja kartoittaa millaista jätettä milläkin alueella syntyy. Siten voimme tehostaa jätteiden päätymistä jätteastioihin maan sijaan. Erityisesti kulkureitit ruokapisteiltä pois päin pitäisi mii- noittaa järkevästi asetetuilla jätteastioilla. Astioiden sijoittelun suunnittelemisessa on järkevää hyödyntää niin festivaalin jätehuoltovastaavan kuin jätehuollon yhteis- työkumppaninkin osaamista.

Festivaalin rakennus- ja purkuvaiheessa menee hurjasti materiaaleja hukkaan. Tarkemmalla suunnittelulla ja pienellä välittämällä monet laudat ja vanerit saatai- siin varmasti uusiokäyttöön seuraavanakin vuonna. Tähän tulee kiinnittää huomio- ta tulevaisuudessa. Festivaalialueelle tilataan ensi vuonna kaksi jätelavaa, joista toinen on tarkoitettu lajiteltavalle rakennusjätteelle ja toinen puutavaralle. Puuta eroteltiin rakennusjätelavalta vuonna 2009 peräti kaksi tonnia, joten sen lajittelemi- nen erikseen on järkevää.

5.4 Tulevaisuuden Green Team

Green Team sai hyvän lähtölaukauksen vuonna 2010. Green Teamin ohjeistusta on kuitenkin syytä kehittää, ja ryhmälle olisi hyvä järjestää oma erillinen perehdy- tys Provinssirockin kierrätykseen ja kestävän kehityksen arvoihin. Tässäkin koulu- tus astuu avainasemaan.

Toisaalta Green Teamin toimintaa on hyvä kehittää myös käytännön puolesta. Vuonna 2010 ryhmäläiset toimivat pareittain, ja siten kierrätyksessä auttaminen jäi aina kahden henkilön uskaltamisen ja viitseliäisyyden varaan. Tulevaisuudessa Green Team voisi työskennellä pienissä ryhmissä, joissa kussakin olisi oma ryh- mänvetäjä. Ryhmänvetäjinä toimisivat jo ansioituneet Green Teamilaiset tai vielä mieluummin kierrätykseen työn tai henkilökohtaisen kiinnostuksen kautta perehty- neet henkilöt, kuten jätehuollon yhteistyökumppanimme edustajat tai alan opiskeli- jat. Näin tietotaito olisi aina kiperimmissäkin kysymyksissä saatavilla, ja toisaalta osaaminen ja pienessä ryhmässä työskentely toisivat rohkeutta mennä juttele- maan jätteastioilla käyville festivaalivieraille.

5.5 Todellinen pätkinä purtavaksi: Rahdit, kuljetukset ja hankinnat

Rahtien vähentämiseksi on otettava käyttöön kaikki mahdolliset yhteistyökuviot alueen muiden festivaalien kanssa. Karu totuus on se, että suurin osa festivaalien tarvitsemista tuotteista ja laitteista, kuten esiintymistekniikasta, lavoista, työmaaparakkeista, aidoista, vessoista ja jopa ammattilaisista on hankittava Etelä-Suomesta. Faktaa on myös se, että Suomen suvi on täynnä tapahtumia, jolloin kerran Pohjanmaalle raahatut tuotteet eivät voi jäädä tänne odottamaan seuraavaa käyttökertaa useamman viikon päähän, vaan ne reissaavat edestakaisin ympäri maata. Siten eri aikaa kesästä järjestettävät tapahtumat voivat tehdä vain rajoitetusti yhteistyötä rahdeissa ja hankinnoissa. Kannattaakin selvittää, kuinka kauan menisi kuolettaa pois kustannukset esimerkiksi muutamasta kilometristä elementtiaitaa, jos sitä käyttäisivät kaikki Seinäjoen suurtapahtumat.

Lisäksi hankintoja ja vuokrauksia tehdessä on tärkeää selvittää millä tavalla pakattuna tavarat tuodaan. Onko ne pakattu tehokkaasti mukaan täyteen rekkalastiin, vai tuodaanko jotakin tuotetta vajaassa lastissa. Pakkausmateriaalit ovat toinen tärkeä kysymys.

Rahtia kulkee muutaman viikon ajan edestakaisin myös Seinäjoen sisällä; Rytmi-korjaamon varastoilta festivaalialueelle. Välillä kuorma-auto hakee vain muutamaa unohtunutta asiaa kerrallaan puolityhjällä lastilla. Jatkossa noutoja voisi kehittää niin, että unohtuneet asiat tulisi ilmoittaa rakennuspäällikölle, joka lähettää hakijat matkaan vasta kunnon autolastillisen saatuaan, tai korkeintaan muutaman kerran päivän aikana. Vanhahkosta kuljetuskalustosta saa yllättävän määrän päästöjä irti ajelemalla tunnista toiseen ympäri keskusta-aluetta.

Myös artistikuljetusta olisi hyvä kehittää. Artisteja tulisi kannustaa entisestään kulkemaan ryhmissä ja jakamaan kyytejä toisten artistien kanssa. Lisäksi kuljetukset lentokentiltä tulisi tarjota ennemmin artistien omana lentokenttäshuttlenä, kuin privaateina kyyteinä. Tällöin jouduttaisiin harvemmin tilanteeseen jossa kolmekin kahdeksanpaikkaista tila-autoa tai parhaassa tapauksessa kaksi suurta bussia odottavat erikseen matkustavia artisteja samalta lennolta, ja ajavat lentokentältä saman hotellin eteen peräkanaa. Ongelmaksi toki syntyvät suurimmat artistit, jotka

toisinaan haluavat ehdottomasti matkustaa erillään muista artisteista, jos ylipääntään suostuvat nousemaan edes toistensa kanssa samaan kulkuvälineeseen.

5.6 Kestävämpi tulevaisuus markkinoinnin näkökulmasta

Jos kerran festivaaliasiakkaat ovat entistä tiedostavampia ja osaavan myös vaatia vihreämpää palvelua, on sitä syytä järjestää. Erilaiset lippupaketoinnit, joihin tarjotaan festivaalilipun lisäksi mukaan junakyytiä tai majoitusta Camp Greenin alueella, saattaisivat ainakin muutaman vuoden päästä olla hittituotteita. Festivaalilla ei toki vielä ole Camp Greeniä, mutta saattaisi olla hauska tempaus lohkaista osa leirintäalueesta ekoilulle. Sinne voisivat majoittua ne, jotka kokisivat ekoilun omakseen myös festivaalin aikana. Ekopalveluita olisi toki kehitettävä.

Toisaalta yhteistyökumppanien kartoittaminen osaksi juuri ekologisten ja kestävän kehityksen arvojen perusteella saattaisi toimia myös Suomessa. Yhteistyökumppaneita on sinällään jo vaikea saada, joten koko katrasta ei toki voi panna vaihtoon ekologisista perusteista. Mutta yksi tai kaksi ekologisella arvopohjalla myyvää yhteistyökumppania voisi tuoda persoonallisuutta ja markkinoinnillista huomioarvoa Provinssirockille.

Provinssirock on kautta aikain järjestänyt alueelleen järjestötorin, johon erilaiset aatteelliset yhdistykset ovat voineet tulla kampanjoimaan esimerkiksi päihteettömyyden tai ekologisemman elämäntavan puolesta. Järjestötori tehdään joka vuosi, eikä sitä sen kummemmin markkinoida. Se ikään kuin elää omaa elämäänsä. Järjestötorin tuleekin tulevaisuudessa tuoda enemmän näkyviin, ja työskennellä sen palauttamiseksi kohti entistä loistoaan. Tätä kautta voimme tukea erilaisia pienempiä yhdistyksiä työssä kohti niin sosiaalisesti, kulttuurisesti kuin ekologisestikin estävää maailmaa.

5.7 Ruoka- ja juomapalvelut

Provinssirockilla on vielä pitkä matka tilanteeseen, jossa se voisi valita ruokamyynnin palveluntarjoajat pelkkien kestävän kehityksen arvojen kautta. Festivaaliruokailu on yleinen ongelma Suomen festivaaleilla, sillä hintataso on noussut hurjaksi. Jos festivaali toivoo ruoka-annosten hinnan pysyvän 7-8 euron tuntumassa, ei sillä ole muita vaihtoehtoja kuin ottaa ne jotka hintoihin sitoutuvat. Talouden kannalta festivaalille on kohtuuton tulonmenetys, jos se joutuu rajusti laskemaan vuokra- paikkojensa hintoja kompensoidakseen asiakkaiden annoshintoja. Ja toisaalta mikään ei siltikään takaa ruoan laadun ja hinnan parempaa kohtaamista. Ongelmaan ei auta myöskään hintatason määrittely, jolloin hintojen viilaus alaspäin näkyy ruoan entisestään heikentyneenä tasona.

Tästä huolimatta tulee meidän vuotta 2010 varten selvittää, onko tarjolla lähiruoan tuottajia tai edes vegaaniravintoloita, jotka olisivat kiinnostuneita vuokraamaan myyntipaikan Provinssirockista. Mielestäni on järkevää myös selvittää, minkälaisin ehdoin ekologisemman ruokavaihtoehdon järjestäminen olisi mahdollista.

Provinssirock järjestää kuitenkin suurelle VIP-vieraiden joukolla sekä muille niin sanotusta fine diningista festivaaliolosuhteissa innostuneille festivaalialueen Pavi- jongissa aitoa a la carte -ravintolaruokailua. Toivoisin näkeväni tämän ravintolan tulevaisuudessa valmistavan annoksensa ainoastaan lähi- ja luomutuotteista. Vuonna 2010 olimme ottaneet mukaan paikallisia elementtejä, kuten Jalasjärveläi- sen Juustoportin tuotteita. Tarjolla oli myös kotimaisia raaka-aineita kuten kesän ensimmäisiä perunoita sekä poronkäritystä.

6 POHDINTOJA

Opinnäytetyön tavoitteena oli selvittää Provinssirock -festivaalin kestävän kehityksen tila vertailemalla sitä alan kirjallisuuteen ja kestävän kehityksen yleistietoon. Toisaalta tarkoituksena oli rakentaa kyseisen teoria- ja kirjallisuusosuuden pohjalta konkreettisia tekoja sisältävä katsaus tulevaisuuden mahdollisuuksiin.

Nämä tavoitteet opinnäytetyössä täyttyivät hyvin. Lopputuloksena on selkeä katsaus tulevaisuuden ympäristötoimista, joita voi perustella niin alan kirjallisuuden, kestävän kehityksen yleistiedon kuin Provinssirockin historian ja nykytilanteen kautta.

Harmikseni huomasin kirjoitustyön varrella, että monet oivat ja päivätyössäni käyttämät lähteet ovat salasanojen takana vain rajatuille ryhmille tarkoitettuina. Opinnäytetyössä käyttämäni lähteet ovat toki todellisten tapahtumatuotannon kestävän kehityksen pioneerien ja asiantuntijoiden kädenjälkeä, ja heidän tuotteensa tunnetaan maailmalla yleisesti. Jäin kuitenkin miettimään, onko tapahtumatuotannon kestävä kehitys muuttumassa järjestäjien yhteisestä arvosta bisnekseksi.

On toki oikeutettua, että osaamisestaan ja asiantuntijuutensa käytöstä saa korvauksen. Toisaalta myös tapahtumatuotannon kestävän kehityksen tulisi mielestäni olla globaali arvo ja yhteinen huolenaihe, ja siihen liittyviin materiaaleihin tulisi siten päästä käsiksi niin pienibudjettisten kyläjuhlien kuin suurempienkin massatapahtumien. Kestävä kehitys tapahtumatuotannossa ei ole helposti hallittava ja kevyt arvo, eikä ympäristötyön suunnittelu hajanaisen ja usein englanninkielisen materiaalin kautta ole tehokkainta. Etenkin suomenkieliselle materiaalille nimenomaan tapahtumatuotantoon kohdistetusta kestävästä kehityksestä olisi tilausta, ja sellaista olisi syytä tuottaa hankkeistetusti koko festivaalikentän käyttöön.

Opinnäytetyön kehitysehdotukset rakentuivat laajan teorian pohjalta ylettyen festivaalituotannon tärkeimmille sektoreille. Pyrin rajaamaan kehitysehdotuksia järkevään ja kompaktiin kokonaisuuteen, sillä kehitysideoita voisi toki listata loputtomasti. Pyrin luomaan kehitysideoista kompaktin ja toisiinsa sidotun kokonaisu-

den, jonka voisi ottaa vaikka sellaisenaan täytäntöön. Toisaalta halusin, että jokaisesta yksittäisestä ehdotuksesta olisi hyötyä myös ilman suurempaa teemaa.

Opinnäytetyö tullaan toimittamaan Provinssirockin taustayhdistyksen Selmu ry:n käyttöön. Lisäksi soveltuvia osia siitä käytetään materiaalina omassa tapahtumatuotannon kestävän kehityksen hankkeessani, jonka tulokset puolestaan julkistetaan valtakunnallisesti. Opinnäytetyöstäni tulee olemaan konkreettista hyötyä tulevan Provinssirockin ympäristösuunnittelussa sekä tuotantojärjestelyissä. Lisäksi toivon opinnäytetyöni antavan ajatuksia myös muiden festivaalien kestävän kehityksen parantamiseksi. Työstäni voi poimia niin kompaktin koosteen tieto- ja kokemuspohjaisesta alan teoriasta kuin käytännön toteutuksistaikin. Etenkin se kuitenkin toiminee innostajana.

Opinnäytetyö ja sen kirjoitusprosessi on toiminut innoittajana myös minulle. Olen saanut luvan kanssa hautautua syvälle kestävän kehityksen maailmaa, ja kaivaa esiin mieltäni askarruttavia kysymyksiä. Tiedon kasvaessa on minulle kehittynyt aivan uudenlainen näkemys kestävästä kehityksestä. Käsitökseni on laajentunut ja tunnen vihdoin saaneen suuren kokonaisuuden liepeistä kunnan otteen. Teoria erilaisten käytännön kokemusten ja toteutusten tukemana on auttanut hahmottamaan myös sitä, millainen tulevaisuus Provinssirockilla todella voisi olla. Olen myös saanut selkeitä työkaluja sen arvioimiseen, millaisia toimia onnistuminen vaatii, sekä ymmärtänyt festivaalimme heikkoudet kestävän kehityksen kasvun edessä.

Kestävä kehitys ei ole yksiselitteinen eikä kevyt kokonaisuus, mutta sen toteuttaminen tapahtumatuotannossa on jännittävää ja innostavaa. Olen huomannut, että ammattiosaamisen kehityksen ja tapahtumatuotantoon liittyvien kestävän kehityksen asenteiden muuttumisen lisäksi myös minä itse, yksityisenä henkilönä, olen muuttunut. Biojäteastia on saapunut takaisin muutoin jo laajaan kierrätyskorikoelmaamme, ja kaupasta tarttuvat mukaan jopa talven kalliit Luomu Kirsikkomaatit. Kehitystä ei voi, eikä sovi, pysäyttää.

LÄHTEET

- A Greener Festival 2010a – Latest news: Final Winners of... www-dokumentti. <http://www.agreenerfestival.com/index.html>, luettu 12.11.2010, päivitetty 10.10.2010
- Festarit.org 2008 – Provinssirock: Vihreämpi Provinssi <http://www.festarit.org/uutiset/371/03/04/2008/Provinssirock+Vihre%C3%A4mpi-Provinssi>, luettu 15.11.2010, päivitetty 3.4.2008
- Finland Festivals 2008 – Finland Festivals: Vuoden 2008 kävijätilastot. Www-dokumentti. <http://www.festivals.fi/tilastotietoa/2/?/fin/>, luettu 14.11.2010, julkaistu 1.12.2008
- Ilkka-lehti 2001 – Provinssi soi ensi kesänä... Www-dokumentti. <http://www.ilkka.fi/teemat/provinssiteematarticle.jsp?p=264&article=490974&Title=Provinssi+soi+ensi+kes%E4n%E4+vedell%E4+tuotetulla+s%E4hk%E4>, luettu 15.11.2010, päivitetty 20.3.2010
- Ilmasto.org 2010 – Kaikki ilmastonmuutoksesta: Ilmastonmuutos. Www-dokumentti. <http://www.ilmasto.org/ilmastonmuutos.html>, luettu 18.11.2010, ei päivitystietoja.
- Jones, Meegan 2010. Sustainable Event Management: A Practical Guide. Lontoo: Earthscan.
- Jätehuoltomääräykset, Lakeuden jätelautakunta 2009. Lakeuden jätelautakunnan alueen Yleiset Jätehuoltomääräykset 1.1.2009 § 14. Www-dokumentti. <http://www.ilmajoki.fi/jatelautakunta/J%C3%A4tehuoltom%C3%A4r%C3%A4ykset2009.pdf>. Luettu 1.11.2010, ei päivitystietoja.
- Jätelaki 1072/1993. Www-dokumentti. <http://www.finnlex.fi> Luettu 24.10.2010, ei päivitystietoja.
- Kierrätys.info – Jätehuoltoyhdistyksen kierrätysinfo: Lajittele hyödynnettäväksi. Www-dokumentti. <http://www.kierratys.info/tieda.php>. Luettu 18.11.2010, ei päivitystietoja.
- Leinonen, Kaisu 2009. Suurten ulkoilmafestivaalien ympäristövaikutukset: Kysely festivaalijärjestäjille. Mikkelin Ammattikorkeakoulu, Kulttuurituotannon koulutusohjelma. Opinnäytetyö. Julkaisematon.
- Provinssirock 2010a – Etusivu. Www-dokumentti. <http://www.provinssirock.fi>, lainattu 15.10.2010, ei päivitystietoja.

- Provinssirock 2010b – Saapuminen. Www-dokumentti.
<http://www.provinssirock.fi/saapuminen>, luettu 15.10.2010, ei päivitystietoja.
- Provinssirock 2010c – Festivaalikävijän ABC
http://www.provinssirock.fi/festarikavijan_abc, Festarikävijän ABC, luettu 20.10.2010, ei päivitystietoja.
- Seinäjoen kaupunki 2010 – Törnävän museoalue. Www-dokumentti.
http://www.seinajoki.fi/museo/toimipaikat/tornavan_museoalue.html
Luettu 16.11.2010, ei päivitystietoja
- SuomiSanakirja.fi 2010 – jätehuolto. Www-sivistyssanakirja.
<http://suomisanakirja.fi/j%C3%A4tehuolto>. Luettu 18.11.2010, ei päivitystietoja.
- Tuulari, Jyrki (toim.) 2000. Provinssirock – Ihmisten Juhla. Seinäjoki: Rytmi-instituutti.
- Ulkoasiainministeriö 2007 – Ilmasto.nmuutos & Kehitys: Ilmastonmuutos ja kehitysmaat. Www-dokumentti
<http://www.ilmastonmuutosjakehitys.fi/public/default.aspx?nodeid=38909&contentlan=1&culture=fi-FI>, lainattu 16.11.2010, päivitetty 2007.
- Ulkoilulaki 606/1973, <http://www.finnlex.fi>. Www-dokumentti. Luettu 24.10.2010, ei päivitystietoja.
- Valtion ympäristöhallinto 2010a – Ilmastonmuutos: Ilmasto lämpenee. Www-dokumentti. <http://www.ymparisto.fi/default.asp?contentid=343798&lan=fi&clan=fi>, luettu 11.11.2010, päivitetty 3.11.2010
- Valtion ympäristöhallinto 2010b – YK:n kestävän kehityksen toimikunta. Www-dokumentti. <http://www.ymparisto.fi/default.asp?node=22119&lan=fi>, luettu 26.10.2010, päivitetty 18.3.2009
- Valtion ympäristöhallinto 2010c – Paikallinen kestävä kehitys. Www-dokumentti. <http://www.ymparisto.fi/default.asp?node=4405&lan=fi>, luettu 18.11.2010, päivitetty 23.9.2010)
- Valtion ympäristöhallinto 2010d – Kestävä kehitys: Raportti määritelmää pohtineen ryhmän keskusteluista. Www-dokumentti.
<http://www.ymparisto.fi/download.asp?contentid=85409&lan=fi>, luettu 4.10.2010, päivitetty 18.4.1994)
- Valtion ympäristöhallinto 2010e - Mitä on kestävä kehitys: Ekologinen kestävä kehitys. Www-dokumentti. <http://www.ymparisto.fi/default.asp?contentid=316643&lan=FI#a0>, luettu 11.11.2010, päivitetty 18.3.2010

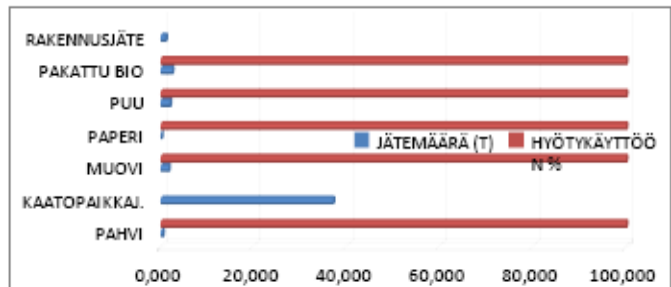
- Valtion ympäristöhallinto 2010f – Suomen jätemäärät kääntymässä laskuun. Www-dokumentti. <http://www.ymparisto.fi/default.asp?contentid=204987>. Luettu 18.11.2010, ei päivitystietoja.
- YLE uutiset 2007 – Raumanmeren Juhannusjuhlan kuolemat... Www-dokumentti. http://yle.fi/uutiset/kotimaa/2007/06/raumanmeren_juhannusjuhlan_kuolemat_tapaturmia_241825.html, luettu 12.11.2010, uutinen julkaistu 22.07.2007)
- Ympäristönsuojelulaki 86/2000. <http://www.finlex.fi>. Luettu 24.10.2010, ei päivitystietoja
- Yourope 2006a – Links: Yourope – download pdf. Www.dokumentti. <http://www.agreenerfestival.com/links.html> luettu 14.11.2010, ei päivitystietoa.
- Yourope 2006b – Goals of Yourope. Www-dokumentti. <http://www.yourope.org/goals.aspx>. luettu 14.11.2010, ei päivitystietoa.
- Yourope 2006c – Green'n'Clean: Introduction. Www-dokumentti. http://www.yourope.org/green_clean.aspx, luettu 14.11.2010, ei päivitystietoa.

LIITTEET

Liite 1 – Provinssirockin jätemäärät 2008-2010

JÄTTEET PROVINSSIROCK 2008-2010

JÄTEJAKEET 2010	JÄTEMÄÄRÄ (T)	OSUUS JÄTTEISTÄ %	HYÖTYKÄYTTÖÖN %
PAHVI	0,500	1,108	100,000
KAATOPAIKKAJ.	37,031	82,061	0,000
MUOVI	1,760	3,900	100,000
PAPERI	0,195	0,432	100,000
PUU	2,020	4,476	100,000
PAKATTU BIO	2,540	5,629	100,000
RAKENNUSJÄTE	1,080	2,393	0,000
YHTEENSÄ	45,126	100,000	15,545

JÄTEJAKEET 2009	JÄTEMÄÄRÄ (T)	OSUUS JÄTTEISTÄ %	HYÖTYKÄYTTÖÖN %
PAHVI	1,180	2,159	100,000
KAATOPAIKKAJ.	46,367	84,854	0,000
MUOVI	1,600	2,928	100,000
PAPERI	0,320	0,586	100,000
PUU	0,000	0,000	0,000
BIOJÄTE	0,096	0,176	100,000
RAKENNUSJÄTE	5,080	9,297	0,000
YHTEENSÄ	54,643	100,000	5,849

JÄTEJAKEET 2008	JÄTEMÄÄRÄ (T)	OSUUS JÄTTEISTÄ %	HYÖTYKÄYTTÖÖN %
PAHVI	0,000	0,000	0,000
KAATOPAIKKAJ.	42,066	84,419	0,000
MUOVI	0,000	0,000	0,000
PAPERI	0,000	0,000	0,000
PUU	5,020	10,074	100,000
BIOJÄTE	0,288	0,578	100,000
RAKENNUSJÄTE	0,000	0,000	0,000
ENERGIAJAE	1,880	3,773	100,000
PAISTINRASVA	0,576	1,156	0,000
YHTEENSÄ	49,830	100,000	14,425

